

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

OBCHODNÁ FAKULTA

Evidenčné číslo: 102003/ I/2018/36069191759126020

**Postavenie finančného sektora v EÚ z pohľadu úloh
vyplývajúcich z postupov proti praniu špinavých peňazí,
daňovým únikom a legalizácie príjmov z trestnej
činnosti klientov bánk**

Diplomová práca

2018

Bc. Marek Zeleniak

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE

OBCHODNÁ FAKULTA

**Postavenie finančného sektora v EÚ z pohľadu úloh
vyplývajúcich z postupov proti praniu špinavých peňazí,
daňovým únikom a legalizácie príjmov z trestnej
činnosti klientov bánk**

Diplomová práca

Študijný program: Manažment medzinárodného obchodu

Študijný odbor: Medzinárodné podnikanie

Školiace pracovisko: Katedra medzinárodného obchodu

Vedúci záverečnej práce: doc. Ing. Ľuboš Pavelka, PhD.

Bratislava 2018

Bc. Marek Zeleniak

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že diplomovú prácu som vypracoval samostatne a uviedol všetku použitú literatúru.

Dátum:

.....

Marek Zeleniak

Pod'akovanie

Na tomto mieste by som sa chcel úprimne poďakovať doc. Ing. Ľubošovi Pavelkovi, PhD. za cenné rady, vedenie a usmernenie počas vypracovania diplomovej práce, ktoré boli mimoriadnou pomocou a aj vďaka nim som danú tému úspešne spracoval.

ABSTRAKT

ZELENIÁK, Marek: *Postavenie finančného sektora v EÚ z pohľadu úloh vyplývajúcich z postupov proti praniu špinavých peňazí, daňovým únikom a legalizácie príjmov z trestnej činnosti klientov bánk.* - Ekonomická univerzita v Bratislave. Obchodná Fakulta; Katedra medzinárodného obchodu. doc. Ing. Ľuboš Pavelka, PhD. - Bratislava: OF, 2018, 88 strán.

Cieľom záverečnej práce je na základe teoretických východísk analyzovať a zhodnotiť finančný sektor EÚ z pohľadu úloh vyplývajúcich z prania špinavých peňazí, daňových únikov a nástrojov na ich elimináciu. Práca je rozdelená do piatich kapitol. Obsahuje 8 grafov, 8 tabuliek a 1 prílohu. Prvá kapitola je venovaná súčasnému stavu riešenia problému prania špinavých peňazí a daňových únikov vo finančnom sektore v zahraničí a u nás. S tým súvisí priblíženie organizácií, uznesenia a štruktúry vytvorené na dosiahnutie koordinácie postupov proti praniu špinavých peňazí a daňových únikom. V ďalšej časti sa charakterizujú konkrétne opatrenia prijaté v rámci svetových a Európskych štruktúr a ich priame dopady na finančný sektor. Záverečná kapitola sa zaoberá zhrnutím zistení a ponúka ucelený prierez postupov a zistení obsiahnutých v tejto práci. Výsledkom riešenia problematiky tejto diplomovej práce je analýza opatrení a komentárov, ktoré sme vyjadrili v diskusii.

Kľúčové slová: pranie špinavých peňazí, harmonizácia daní, inštitucionálna podpora

ABSTRACT

ZELENIAK, Marek: *The position of the financial sector in EU from the point of view of the tasks arising from the anti-money laundering procedures, tax evasion and legalization of the proceeds of criminal activity of clients of banks.* - University of Economics in Bratislava. The Faculty of Commerce; Department of International Trade. doc. Ing. Ľuboš Pavelka, PhD. - Bratislava: OF, 2018, 88 pages.

The aim of the final thesis is to analyze and evaluate the EU financial sector on the basis of the theoretical background from the point of view of the problems arising from money laundering, tax evasion and tools to eliminate them. The thesis is divided into five chapters. Contains 8 graphs, 8 tables and 1 attachment. The first chapter deals with the current state of solving the problem of money laundering and tax evasion in the financial sector abroad and in our country. It wants to introduce the organizations, resolutions and structures created to coordinate anti-money laundering and tax evasion practices. In the next part, we characterize the concrete measures taken within the framework of global and European structures and their direct impact on the financial sector. The final chapter deals with a summary of the results and offers a narrative of the procedures and findings in this work. As a result of this diploma thesis, we analyze the measures and comments we have expressed in the discussion.

Keywords: money laundering, tax harmonization, institutional support

Úvod	12
1 Stav problematiky a jej súčasné riešenia v Európskej únii a vo svete	17
1.1 Medzinárodné inštitúcie zaoberajúce sa problematikou prania špinavých peňazí a daňovými únikmi	17
1.1.1 Skupina svetovej banky	17
1.1.2 Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj - International Bank for Reconstruction and Development (IBRD)	18
1.1.3 Medzinárodné združenie pre rozvoj - International Development Association (IDA)	18
1.1.4 Medzinárodná finančná korporácia - International Finance Corporation (IFC)	19
1.1.5 Mnohostranná agentúra pre investičné záruky - Multilateral investment guarantee Agency (MIGA)	19
1.1.6 Medzinárodné centrum pre riešenie investičných sporov - International Centre for settlement of investment Disputes (ICSID)	20
1.1.7 Finančná integrita ako základ efektívneho využívania zdrojov Skupiny Svetovej banky	20
1.1.8 Technická pomoc Skupiny Svetovej banky	21
1.2 Kancelária Organizácie Spojených národov na boj proti organizovanému zločinu a obchodu s drogami - UN office on drugs and crime	22
1.2.1 Technická pomoc kancelárie OSN na boj proti organizovanému zločinu a obchodu s drogami	23
1.2.2 Pomoc a prostriedky OSN priamo v postihnutých krajinách	24
1.3 Svetová finančná akčná pracovná skupina - The financial Action Task Force (FATF)	24
1.3.1 Moneyval	25
1.4 Európske inštitúcie, ktoré riešia tento druh zločinu - pranie špinavých peňazí a daňové úniky	26
1.4.1 Európsky systém finančného dohľadu - The European System of Financial Supervision(ESFS)	26

1.4.2 Odvolávacia správna rada - Board of appeal	26
1.4.3 Európska bezpečnostná a trhová autorita - European Securities and markets authority (ESMA)	26
1.4.4 Európska bakova autorita - European Banking authority (EBA)	27
1.4.5 Európska poisovacia a penzijná autorita - European insurance and occupational pensions authority(EIOPA)	27
1.4.6 Európska centralna banka - European central bank(ECB) a jednotný bankový dohlad	28
1.5 Prečo je pranie špinavých peňazí a financovanie terorizmu problémom?	28
1.6 Daňové raje, ich história a sucasnost	29
1.7 Základné udalosti v svetovej ekonomike napomáhajúce rozvoju prania špinavých peňazí a danovy unikom po roku 2000.	30
1.8 Spôsoby riešenia ekonomickej dlhovej krízy pre finančný sektor a zadlizene štáty po hospodárskej kríze v roku 2007.	35
1.8.1 Znizovanie urokovych sadzieb Európskej Centralnej Banky	35
1.8.2 Konsolidácia verejných financıı	37
1.8.3 Reštrukturalizácia tatnych dlhov	40
1.8.4 Redistribúcia bohatstva	41
1.8.5 Kvantitatívne uvolňovanie	41
1.9 Panama papers - (pre ilustraciu dopadov na spoločnost predostriem jednotlivé relevantné zistenia)	45
1.9.1 Konzekvencia zverejnenia uniknutých informácií Panama papers	45
1.9.2 Najdoležitejšie odhalenia v rámci kauzy Panama Papers	50
1.9.3 Vražda investigativneho novinára Jána Kuciaka a Panama papers	52
2 Cieľ práce	54
3 Metodika práce a metódy skúmania	56
4 Výsledky práce	57
4.1 Analýza znenia odporúčaní FATF z roku 2012 aj s doplneným znením	57

4.2 Analýza legislatívnych zmien v Európskom systéme finančného dohľadu.	64
4.2.1 Európske orgány dohľadu nad finančným sektorom	65
4.2.2. Pokyny a odporúčania pre dohľad na základe zhodnotenia rizika z novembra 2016	65
4.2.3 Spoločný názor Európskych autorít finančného dohľadu na pranie špinavých peňazí a financovanie terorizmu ako hrozby pre Spoločný finančný sektor z februára 2017	66
4.2.4 Regulačné technické štandardy na pomoc členským štátom určiť, kedy by poskytovatelia platobných služieb a vydavatelia elektronických peňazí mali určiť centrálny kontaktný bod (CCP) na podporu boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu z júna 2017	67
4.4.5 Pokyny na prevenciu transferu fondov ktoré môžu byť použité na ML/TF účely zo septembra 2017	67
4.4.6 Regulačné technické štandardy špecifikujúce ako by mali kreditné a finančné inštitúcie manažovať ML/TF risk na skupinovom leveli kedy firmy majú mnoho pobočiek a majoritne vlastnených firiem v tretích krajinách kde Európska legislatíva nemá právomoci z Decembra 2017	68
4.3 Objasnenie miery zodpovednosti finančného sektora z pohľadu kauzy Panama Papers a odporúčaní TATF	69
4.4. Analýza principiálnych trhlín finančného systému, ktoré dovoľujú ilegálne aktivity finančného charakteru.	70
5 Diskusia	73
Záver	76
Zdroje	78
Prílohy	85

Úvod

Pri vytváraní úvodu som sa nechal inšpirovať americkým ekonómom Rayom Daliom, pre ktorého ekonomika funguje ako jeden ucelený mechanizmus, ktorého základom sú transakcie.¹ Následne pokračujúca transakcia sa odohráva medzi predávajúcim a kupujúcim. Predávajúci vymieňa tovary, služby alebo finančné aktíva za peniaze, alebo úvery. Peniaze, tým sa myslí hotovosť a úvery, sú si podobné s tým rozdielom, že z úveru dostaneme prisľúbenie likvidných peňazí v budúcnosti na základe úroku, a teda keď ich spočítame dostaneme celkovú spotrebu.

Celková hodnota spotreby v pomere k celkovej hodnote tovarov, služieb a finančných aktív tvorí cenu. Ľudia, firmy, banky aj vlády kupujú a predávajú medzi sebou svoje tovary, služby a finančné aktíva, čím vytvárajú transakcie. Najväčším predajcom a nákupcom je centrálna vláda a centrálna banka. Vláda, ktorá vyberá dane a míňa ich na verejné služby a centrálna banka, ktorá kontroluje objem peňazí a veriteľských úverov v ekonomike. To dosahuje cez zmenu úrokových sadzieb a tlačenie nových peňazí.

Dôležitou časťou v ekonomike sú cudzie zdroje, kde v podmienkach európskych ekonomík najväčší podiel predstavujú úvery. Dlžník potrebuje finančné aktíva na kúpu aktív na ktoré nemá, a preto požiada veriteľa o úver s úrokom. Pričom sa zaväzuje, že v budúcnosti splatí základ požičanej sumy navýšený o dohodnuté úroky. Ak táto transakcia prebehne úspešne vytvorí sa nový úver, nové budúce peniaze.

Vždy keď sa dohodne na úvere, vytvorí sa dlh. Úver je budúcim aktívom pre veriteľa a na strane dlžníka sa vytvorí zodpovednosť za splatenie dlhu. V budúcnosti, keď dlžník splatí základ úveru aj s úrokmi, dôjde ku dovŕšeniu transakcie a teda dlh dlžníkovi zmizne rovnako ako právo veriteľa na splatenie dlhu, pričom veriteľ dostane sumu, ktorú požičal navýšenú o úroky v zmluve.

Úvery, a teda požičiavanie peňazí je dôležité, lebo zvyšuje možnosti dlžníka míňať. A keďže naše míňanie je zárobkom pre iného, tým sa poháňa ekonomika. Ak my viac míňame, niekto iný viac zarába a teda ekonomika rastie a zároveň sa zadlžuje.

---

¹ DALIO R. 2018 Economic principles. [online]. 2018. [cit. 2018-04-05]. Dostupné na internete: <<http://economicprinciples.org/>>

Každý bonitný dlžník má, zodpovednosť vrátiť požičanú sumu aj s úrokom, ktorá sa realizuje príjmom postačujúcim na splatenie pôžičky a zábezpekou (kolaterálom) vo forme majetku, ktorý môže byť speňažený pri neschopnosti splatiť nadobudnuté dlžoby. A teda zvýšenie príjmu fyzickej alebo právnickej osoby zvyšuje možnosť požičiavania si a viac požičiavania peňazí zvyšuje schopnosť spotreby, a teda príjmu inej fyzickej alebo právnickej osoby. To spôsobuje cyklický efekt ekonomického rastu, ktorý je naviazaný na spotrebu. A zároveň je vysvetlením, prečo v liberálnej ekonomike, ktorá obsahuje úvery a úroky, máme ekonomické cykly.

Základom transakcie bez požičaných peňazí je výmena tovaru za istú sumu peňazí. Zo skúsenosti vieme, že zvýšenie produktivity spôsobuje zvýšenie životného komfortu. Tento progres je viac menej lineárny, priamy a postavený na naakumulovanom intelektuálnom dedičstve využitom vo výrobe, alebo poskytovaní služieb. Tí, ktorí sa snažia poctivejšie dosahujú vyššie výsledky ako tí, ktorí sú leniví. To sa ale prejavuje v dlhodobom horizonte. Úvery a úroky sa prejavujú okamžite, a preto sú dôležitejšie v krátkodobom horizonte. Príkladom môže byť trojročné odkladanie peňazí z nadčasov na auto, pričom váš sused si ho kúpi cez leasing hneď a spätne platí aj s úrokmi. Vyplýva z toho ale zásadný princíp. Ekonomický rast nevytvára ekonomické cykly, lebo je priamy, pomaly stúpajúci a stabilný. Dlhy vytvárajú cykly, lebo keď si požičiame, míňame viac ako sme schopní vyprodukovať a zarobiť, a preto neskôr v budúcnosti musíme splatiť toto navýšenie napriek väčšej produktivite a viac zarobeným peniazom. Teda dnešným zadlžením si ukracujeme budúce bohatstvo.

Poznáme krátky cyklus, ktorý trvá 5 až 8 rokov a dlhý ktorý trvá medzi 75 až 100 rokmi. Pretože požičiavame a vytvárame peniaze z ničoho máme tieto cykly. V skutočnosti väčšinu obratu v ekonomike tvoria úvery a úroky a teda, virtuálne aktíva, ktoré sa ešte nestihli premeniť na reálne peniaze. To je základom pre pochopenie finančných bublín, ktoré keď prasknú, nakoniec nie sú peniaze, ale dlhy.

V ekonomike bez úverov je jedinou možnosťou na zvýšenie životnej úrovne zvýšenie efektivity a väčšia výroba, ktorá zabezpečí vyšší príjem a tým pádom aj zvýšenie spotreby a rast ekonomiky. V ekonomike s úvermi, ktoré môžeme nazvať aj kreditom, zvyšujeme príjem aj požičiavaním napriek nezmenenej produktivite.

Úvery nie sú zlé, sú základom úspechu a generátorom výkonu modernej ekonomiky. Stávajú sa ale zlými, keď nie sme schopní splatiť napažičiavané peniaze, lebo namiesto investície sme zakúpili spotrebné tovary alebo služby.

Expanzia ekonomiky generovaná využitím úverových zdrojov, ktorá napreduje rýchlejšie ako produktivita práce vytvára infláciu cien, lebo pre rovnaký objem tovarov a služieb máme viac obeživa, aj keď virtuálneho. Centrálna banka chce infláciu do 2 percent, a preto zvyšuje úroky aby menej ľudí požičiavalo peniaze, a teda aj menej míňali, čo spôsobí defláciu a tým aj zníženie cien v ekonomike. Ak sa táto deflácia stane problémom, centrálna banka zníži úroky a viac ľudí si začne požičiavať, a teda aj míňať a preto sa všetko zrýchli a znovu naštartuje.

Z dlhodobého hľadiska sa každý krátkodobý cyklus skončí s väčším rastom produktivity a väčším dlhom. To sa deje hlavne pre ľudskú prirodzenosť, keďže zvyčajne požičiavame a míňame viac než môžeme zarobiť a splatiť. Preto sa zvyšuje dlh rýchlejšie ako príjmy, a to spôsobuje dlhodobé ekonomické cykly. Kým príjem rastie rýchlejšie ako nastáva zvyšovanie dlhu, takýto stav je udržateľný. Problém nastáva, keď sa príjem spomalí, resp. zastaví.

Pri dlhodobom cykle nastáva vrchol dlhu, keď veľkosť dlhu nie je možné splatiť príjmom a vtedy nastáva recesia. Bublina praská, ceny sa prepádajú, ľudia začínajú šetriť, úrokové miery sa prepádajú tiež, banky nepožičiavajú, akciové trhy sa prepádajú, sociálne napätie narastá a niekedy sa sympatizuje s extrémizmom ako pred 2. svetovou vojnou, nastáva obdobie recesie, pre väčšinu ekonomík to nastalo v roku 2008 so začiatkom krízy realitného sektora.

Nižšia spotreba spôsobuje menej príjmov pre predávajúcich, štát cez dane, a tvorbu pracovných miest, čo spôsobuje menej bohatstva, z čoho vyplýva menej úverov a menej požičiavania a tento kruh sa neustále otáča sám okolo seba. Podobá sa to na recesiu s rozdielom, že teraz sa nedajú zdvihnúť úrokové miery, lebo už sú nízko.

Problém tohto obdobia je v tom, že dlhy sú príliš vysoké a musia byť znížené na to, aby sa oživila ekonomika. Existujú štyri možnosti, ako to dosiahnuť. Prvou je zastavenie míňania, alebo finančná prísnosť pre fyzické, právnické osoby, banky aj vlády. Druhou je škrtanie dlhov. Treťou je redistribúcia bohatstva cez vyššie dane pre majetných

a sociálnu pomoc pre ľudí s nižším príjmom a štvrtou možnosťou je, že centrálna banka vytlačí nové peniaze.

Tieto štyri cesty na prekonanie recesie dlhodobého cyklu sa opakovali počas histórie niekoľkokrát. V 30. rokoch v USA v 50. rokoch v Anglicku v 90. rokoch v Japonsku a v 2010 a neskôr v Španielsku a Taliansku.

Finančná prísnosť väčšinou prichádza ako prvá, všetci mívajú menej, a keďže mívanie jedného je príjmom pre iného v ekonomike dochádza ku zníženiu príjmov a často nie je dostatok peňazí na splácanie dlhov, najmä ak sa dlhy vytrácajú pomalšie ako prichádzajú príjmy. To vytvára defláciu a zvyšovanie nezamestnanosti.

Druhým faktorom je redukcia dlhov. Keďže banky chcú byť likvidné a potrebujú mať aspoň niečo zo svojich úrokov než nič z celých úverov, odpúšťajú časti dlhov svojim dlžníkom, alebo znižujú úrokové miery, či predlžujú čas splatenia dlhu. Ak ľudia nemajú peniaze na splácanie, po čase banky znížia svoje aktíva a ziskovosť pre akcionárov a nemajú z čoho financovať firmy a tie krachujú pre malú spotrebu, čo sa nazýva finančná depresia. V tomto čase ľudia zistia, že väčšina ich majetku neboli peniaze, ale len úvery a úroky, ktoré potrebujú byť zaplatené, problém nastáva, ak nemajú byť z čoho zaplatené, a teda strácajú svoj kredit, svoju hodnotu. Depresia sa prehlbuje. To vytvára znovu deflačné tlaky na ceny. Vlády dostávajú menej na výbere daní, no potrebujú vydať viac na podporu v nezamestnanosti a stimulačné projekty na oživenie ekonomiky. V období recesie dlhodobého dlhového cyklu vládny deficit dosahuje najväčšie hodnoty, lebo jeho príjmy sú znížené a vydáva viac na udržanie sociálneho zmiernu v krajine.

Tretím krokom je zvýšenie dane pre bohatých. Títo musia zniesť zvýšenú daňovú záťaž a snažia sa optimalizovať základ dane pre jej výpočet², pričom sami majú menej ziskov zo svojich spoločností a ich majetok stráca na hodnote pre nízky dopyt, čo je výsledok ekonomickej recesie. To spôsobuje sociálne nepokoje najmä ak sociálne nerovnosti a nedostatok pokračuje. To sme videli naposledy pred 2. svetovou vojnou.

Štvrtým faktorom je emisia nových peňazí. Zatiaľ čo znižovanie spotreby, redukcia dlhov a redistribúcia bohatstva spôsobujú defláciu, emisia nových peňazí má opačný, a teda inflačný výsledok, ktorý v tomto období pôsobí stimulačne pre ekonomiku. Tieto

---

² Vid'. Lafferova krivka

peniaze využívajú na kúpu finančných aktív a vládnych dlhopisov. Takýmto spôsobom sa dostávajú vlády ku použiteľným peniazom, ktoré môžu redistribuovať v spoločnosti.

Takéto aktivity sú veľmi riskantné a potrebujú byť primerane vyvážené, aby nedošlo k úplnému zastaveniu ekonomickej aktivity alebo k hyperinflácii. Tlačenie peňazí nevytvorí prebytočnú infláciu ak je vytlačené množstvo, ktoré vymení predošlý kredit.

Z týchto vysvetlení vyplývajú tri pravidlá. Prvým pravidlom je nenechať rásť dlhy rýchlejšie ako rastú naše príjmy, aby sme neohrozili schopnosť obsluhy našich dlhov. Druhým je nenechať rásť náš príjem rýchlejšie ako rastie naša produktivita, lebo časom sa staneme neschopnými konkurencie. A tretím je robiť všetko, čo môžeme, na zvýšenie našej produktivity. Pretože to je jediné, čo prináša dlhodobý a stabilný ekonomický rast.

Tieto fázy sme videli niekoľkokrát v histórii a pre tieto fázy sme sa dostali do bodu, kedy vládam začalo záležať na praní špinavých peňazí a daňových únikoch. Jednoduchým dôvodom bolo, že nemali dosť peňazí na udržanie fungujúcich ekonomík v pokrizovom období. To spôsobilo snahu o zvýšenie legislatívneho boja proti podobným aktivitám a tento boj sa naplno rozbehol po zverejnení kauzy Panama Papers, v ktorej desiatky štátnych činiteľov, stovky bánk a státisíce firiem v daňových rajoch prepierali peniaze, unikali pred zdanením, legalizovali príjmy z trestnej činnosti, alebo financovali diktátorov a vojnu v Sýrii.

V tejto práci sa pozrieme bližšie na priebeh a podstatu zvýšenia legislatívneho tlaku na posilnenie a zmenu systémov proti praniu špinavých peňazí a legalizácie príjmov z trestnej činnosti. Pozrieme sa na svetové organizácie, ktoré sa podobnými otázkami zaoberajú, predstavíme si konkrétne prípady z Panama Papers, ako aj cenu za ochranu týchto kriminálnych aktivít cez prípad vraždy Jána Kuciaka.

1 Stav problematiky a jej súčasné riešenia v Európskej únii a vo svete

1.1 Medzinárodné inštitúcie zaoberajúce sa problematikou prania špinavých peňazí a daňovými únikmi

Problematikou prania špinavých peňazí a daňových únikov sa zaoberajú viaceré medzinárodné inštitúcie, ktoré vo väčšine prípadov medzi sebou spolupracujú pri výmene informácií. V nasledujúcom prehľade priblížime tie najznámejšie s najväčším dopadom na výsledky riešenia tohto celosvetového problému.

1.1.1 Skupina svetovej banky

Svetová banka bola založená na medzinárodnej konferencii v Bretton Woods svoju oficiálnu činnosť začala 27. decembra 1945. Jej členstvo je podmienené členstvom v Medzinárodnom menovom fonde, inštitúcia má v súčasnosti 189 členov. Nazýva sa skupinou, lebo obsahuje 5 navzájom prepojených celkov, ktoré si vytýčili na dosiahnutie dva ciele do roku 2030, ktorými sú: “Odstránenie extrémnej chudoby cez zníženie percenta ľudí, ktorí žijú z menej ako \$1,9 na deň na maximálne 3% a propagovať zdieľanie prosperity v každej krajine a zároveň podporovať zvyšovanie príjmu najbohatších 40% v každej krajine.”³

Skupina svetovej banky nie je obyčajnou finančnou inštitúciou, jej hlavnou úlohou je pomoc nerozvinutým krajinám cez bezúročné pôžičky, alebo minimálne úroky, ktoré sa zameriavajú na rozvoj základných stavebných prvkov štátov, akými sú dopravná a energetická infraštruktúra, vzdelanie, zdravotníctvo, administratívne zázemie, poľnohospodárstvo a zabezpečenie efektívneho využitia prírodných zdrojov z ktorých bude profitovať aj domáce hospodárstvo. Na pochopenie systému fungovania Skupiny svetovej banky potrebujeme porozumieť aj jej jednotlivým inštitúciám:

---

³ THE WORLD BANK. 2018 What We Do. [online]. 2018. [cit. 2018-04-05]. Dostupné na internete: <<http://www.worldbank.org/en/about/what-we-do/>>

1.1.2 Medzinárodná banka pre obnovu a rozvoj - International Bank for Reconstruction and Development (IBRD)

Táto banka s najvyšším ratingovým hodnotením AAA má možnosť požičiavať si finančné prostriedky na svetových trhoch s najnižšími úrokmi, a teda sprostredkovať veľmi výhodné úvery aj pre členské krajiny, najmä rozvojové. IBRD sprostredkúva strednodobé a dlhodobé pôžičky na obdobie 15 - 20 rokov s možnosťou odloženia splátok na dobu 5 rokov. Na tieto pôžičky je potrebné vystaviť vládne záruky.

Základné ciele Medzinárodnej banky pre obnovu a rozvoj sú:

- podpora udržateľného ekonomického rozvoja a znižovanie chudoby v členských krajinách cez poskytovanie pôžičiek a s tým súbežne aj technickú podporu pre projekty a programy ekonomických reforiem, ktoré sú určené na ekonomické a sociálne potreby vo vzdelávaní, zdravotníctve, v rozvoji vidieka a infraštruktúry.
- podpora rovnomerného rastu medzinárodného obchodu a udržiavanie platobnej bilancie v rovnováhe.
- poskytovanie finančnej pomoci vládam pri prijímaní reforiem v sociálnych a štrukturálnych politikách, ktoré sú mimoriadne potrebné na zefektívnenie súkromného a verejného sektora a znižovania chudoby.⁴

1.1.3 Medzinárodné združenie pre rozvoj - International Development Association (IDA)

V súčasnosti má 173 členov a založené bolo v roku 1960. Medzi základné ciele Medzinárodného združenia pre rozvoj patria:

- poskytovanie pomoci najchudobnejším krajinám za podmienok, ktoré nebudú zaťažovať platobnú bilanciu týchto krajín v takej miere ako pôžičky IBRD. V súčasnosti sa táto pomoc zameriava na štáty s ročným HND na 1 obyvateľa nepresahujúcim \$1125.
- podporovať pokrok v ekonomickej a sociálnej oblasti v rozvojových krajinách prostredníctvom rastu produktivity s cieľom zlepšiť životnú úroveň ľudí.
- neposkytovanie technickej pomoci

---

⁴ NBS. 2016 Svetová banka (SB). [online]. 2016. [cit. 2018-04-05]. Dostupné na internete: <<https://www.nbs.sk/sk/o-narodnej-banke/medzinarodne-vztahy/svetova-banka>>

- vykonávanie poradenskej činnosti⁵

1.1.4 Medzinárodná finančná korporácia - International Finance Corporation (IFC)

Jej členom je 184 krajín a bola založená v roku 1956. Medzinárodná finančná korporácia poskytuje pôžičky na podporu projektov bez záruk príslušnej vlády, a to na dobu 3 - 12 rokov s možným odkladom splatnosti do troch rokov. Medzi základné ciele patria:

- napomáhanie rozvoja súkromného sektora hlavne v rozvojových krajinách,
- napomáhanie rozvíjať miestne kapitálové trhy vďaka prílevy medzinárodného kapitálu,
- poskytuje poradenskú činnosť,
- príprava a zaškoľovanie pracovníkov v národnom hospodárstve,
- poradenská činnosť vládam, pri zlepšovaní prostredia pre súkromné investície (napr. napomáha pri rozvíjaní domácich investičných trhov, privatizácii a reštrukturalizácii štátnych podnikov)

1.1.5 Mnohostranná agentúra pre investičné záruky - Multilateral investment guarantee Agency (MIGA)

V súčasnosti má 181 členov a jej základnými cieľmi sú:

- podporovať prílev zahraničných investícií do výrobnnej sféry členských krajín, poväčšine rozvojových,
- poskytovanie záruky zahraničným investorom proti strate súvisiacej s politickými rizikami,
- poskytovanie poradenských a konzultačných služieb.⁶

---

⁵ Tamže

⁶ Tamže

1.1.6 Medzinárodné centrum pre riešenie investičných sporov - International Centre for settlement of investment Disputes (ICSID)

Je autonómnu medzinárodnou inštitúciou, ktorá vznikla v roku 1996 pod záštitou Svetovej banky na základe Konvencie o riešení investičných sporov medzi členskými štátmi a súkromnými investormi iných členských štátov. V súčasnosti Konvenciu podpísalo 159 krajín, z ktorých 150 ju aj ratifikovalo. Medzi základné ciele patrí:

- riešenie investičných sporov medzi jednotlivými členskými krajinami a zahraničnými investormi.
- riešenie “ad hoc sporov,” ktoré sa riešia podľa arbitrážnych pravidiel Komisie OSN pre Medzinárodné obchodné právo (UNCITRAL)
- vytváranie a harmonizovanie právnych noriem.⁷

1.1.7 Finančná integrita ako základ efektívneho využívania zdrojov Skupiny Svetovej banky

Skupina Svetovej banky si uvedomuje dôležitosť transparentnosti a finančnej integrity pre dosiahnutie finančného zdravia krajín žiadajúcich o pomoc z medzinárodných zdrojov. Medzinárodne organizovaná kriminálna činnosť, korupcia, nepovolený obchod s nerastným bohatstvom a pranie peňazí, ktoré boli určené na pozdvihnutie prosperity krajín prijímateľov znižuje stabilitu finančného sektora, možný pozitívny dopad vládnej moci, a samozrejme, ekonomický rozvoj danej krajiny.

Skupina Svetovej banky v záujme pomoci rozvojovým krajinám v boji proti podobným aktivitám poskytuje cez Linku pomoci ku obchodnej integrite potrebné nástroje na zvýšenie transparentnosti a úspešnosti hľadania tokov nelegálneho obhospodarovania sa na dosiahnutie zosilnenia a zvýšenia integrity ako aj bezpečnosti finančného sektora. Medzi základné nástroje patria zákony proti praniu špinavých peňazí a boj proti financovaniu terorizmu (Anti - Money laundretng and the Financing of terrorism).

Táto sekcia obsahuje aj podsekciiu pre navrátenie ukradnutého majetku (Stolen Asset Recovery Initiative - SrAR), ktorá podporuje medzinárodnú snahu o ukončenie

---

⁷ Tamže

existencie daňových rajov pre ukradnuté fondy, pracuje s rozvojovými krajinami a finančnými centrami na prevencii prania špinavých peňazí a systematicky facilituje navrátenie zmiznutého kapitálu v dohľadnom čase.

1.1.8 Technická pomoc Skupiny Svetovej banky

Prostredníctvom workshopov, mentoringového a poradenského servisu Skupina Svetovej banky podporuje rozvojové krajiny cez:

- Vytvorenie efektívnych zákonov, regulácií a inštitucionálnej základne.
- Posúdenie vplyvu prania špinavých peňazí a financovania terorizmu na ekonomiku a finančný systém krajiny.
- Trénovanie seniorných finančných poradcov, investigatívnych novinárov, prokurátorov a sudcov so špecializáciou na pranie špinavých peňazí a financovanie terorizmu.
- Dizajnovanie a implementáciu efektívneho systému zverejňovania hodnoty majetku a jeho zdrojov v krajine.
- Posudzovanie nebezpečenstiev a možností pre finančný systém krajiny a asistovanie pri vytváraní nástrojov proti možným rizikám.

Výsledky činnosti Skupiny Svetovej banky v oblasti posilňovania finančnej integrity členských krajín.

Svetová banka dosiahla pozoruhodné výsledky ktoré si zhrnieme v nasledujúcich bodoch:

- Od roku 2007 dodala 400 technických asistencií pri vytváraní zákonov proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu, z čoho 50 percent smerovalo krajinám s nízkym, alebo stredným príjmom, pričom zo 16 najviac krehkých štátov participovalo na 73 projektoch.
- Technická skupina Skupiny Svetovej banky pomohla 65 klientským krajinám adoptovať reformy v danej problematike.
- Skupiny Spravodajských finančných jednotiek boli založené v 24 krajinách.
- Od roku 2012 Skupina Svetovej banky pracovala vo viac ako 70 krajinách, ktoré požiadali o posúdenie nebezpečenstiev a nevyužitých možností pre danú krajinu, pri

vytváraní stratégií na zabezpečenie možných výkyvov. Vo viac ako 40 prípadoch s pozitívnym výsledkom.

- Ponúkame rýchlu pomoc krajinám pri hľadaní a prinavrátení ich ukradnutého majetku.

Skupina svetovej banky spolupracuje v klientskych krajinách so Skupinou proti praniu špinavých peňazí (Financial Action Task Force - FATF) a podobnými regionalnými zoskupeniami, so skupinami G7, G20, OSN, OECD, OSCE a Egmont skupinou pre spravodajstvo v oblasti financií a investícií (Egmont Group of Financial Intelligence Units).⁸

1.2 Kancelária Organizácie Spojených národov na boj proti organizovanému zločinu a obchodu s drogami - UN office on drugs and crime

Táto splnomocnená organizácia OSN je zodpovedná za globálny program boja proti praniu špinavých peňazí, ziskovosti kriminálnych aktivít a financovaniu terorizmu. Bola založená v roku 1997 a oficiálne začala fungovať o rok neskôr, po obdržaní mandátu od OSN.⁹

Dohovory a uznesenia Organizácie Spojených národov z rokov 2003 a 2005, konkrétne dohovor OSN proti transnacionálnej organizovanej trestnej činnosti¹⁰ a konvencia OSN proti korupcií¹¹, zhrňujú stratégiu ktorá ako prvá na svete medzinárodne popisuje pranie špinavých peňazí ako trestný čin, ktorý je nutné eliminovať pre jeho negatívne morálne a ekonomické dôsledky na spoločnosti dotknutých krajín. Základným cieľom medzinárodnej snahy je zameranie ekonomickej sily kriminálnych a teroristických skupín a jednotlivcov v snahe dosiahnuť ich oslabenie cez znemožnenie ich obohatenia na

---

⁸ THE WORLD BANK. 2018 Financial integrity. [online]. 2018. [cit. 2018-03-24]. Dostupné na internete: <<http://www.worldbank.org/en/topic/financialmarketintegrity>>

⁹ UNITED NATION OFFICE ON DRUG AND CRIME. 2018 UNODC on money-laundering and countering the financing of terrorism . [online]. 2018. [cit. 2018-03-24]. Dostupné na internete: <<http://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/index.html?ref=menu>>

¹⁰ UNITED NATION OFFICE ON DRUG AND CRIME. 2018 United Nations Convention against Transnational Organized Crime and the Protocols Thereto . [online]. 2018. [cit. 2018-03-24]. Dostupné na internete: <<http://www.unodc.org/unodc/en/organized-crime/intro/UNTOC.html>>

¹¹ UNITED NATION OFFICE ON DRUG AND CRIME. 2018 United Nations Convention against Corruption. [online]. 2018. [cit. 2018-03-24]. Dostupné na internete: <<http://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/index.html?ref=menu>>

kriminálnych aktivitách či už ide o obchod s drogami, daňové podvody, pranie špinavých peňazí a iné.

Tento dohovor a konvencia urgujú krajiny aby vytvorili vnútorný dohľad nad bankovými a nebankovými finančnými inštitúciami zahrňujúci fyzické a právnické osoby a akékoľvek iné inštitúcie, ktoré by mohli byť súčasťou schémy prania špinavých peňazí. Medzinárodný dohovor o potláčaní financovania terorizmu, bol právoplatne uznaný už v roku 2002, pre udalosti ktoré sa udiali 11. septembra 2001 v USA, a vyžaduje od členských štátov prijatie zákonov na ochranu ich finančných systémov proti zneužitiu osobami, ktoré sa pripravujú na teroristické aktivity.¹²

1.2.1 Technická pomoc kancelárie OSN na boj proti organizovanému zločinu a obchodu s drogami

Cez celosvetový program proti praniu špinavých peňazí, reinvestovaniu príjmov z kriminálnej činnosti a financovaniu terorizmu, sleduje najmä tie skupiny, ktoré preinvestujú finančné prostriedky cez vnútorné systémy krajín.¹³ Medzi základné prvky pomoci patria poradenský servis v oblasti prania špinavých peňazí a pomoc a prostriedky priamo na mieste.

Poradenský servis OSN v oblasti prania špinavých peňazí zahrňuje:

- Prepracovanie všetkých zákonných a inštitucionálnych štruktúr proti praniu špinavých peňazí a financovania terorizmu.
- Vytvorenie modelu zákonov všeobecného a civilného právneho systému
- Asistovanie pri vytváraní návrhov alebo aplikácie legislatívnych noviel zákonov a sprievodných regulátorých opatreniach.
- Zabezpečenie, že základné mechanizmy proti praniu špinavých peňazí a financovania terorizmu sú navrhnuté a úspešne implementované
- Zapojenie sa do rozvoja špeciálnej národných a regionálnych inštitúcií, hlavne s aktivitami rozvoja finančného spravodajstva.

---

¹² UNITED NATION OFFICE ON DRUG AND CRIME. 2018. UN Instruments and Other Relevant International Standards Money Laundering and Terrorist Financing . [online]. 2018. [cit. 2018-03-24]. Dostupné na internete: <<http://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/Instruments-Standards.html?ref=menu-side>>

¹³ UNITED NATION OFFICE ON DRUG AND CRIME. 2018. Technical assistance against money laundering . [online]. 2018. [cit. 2018-03-24]. Dostupné na internete: <<http://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/technical-assistance.html?ref=menu-side>>

- Podporovanie povedomia, pochopenia a implementácie tých najlepších prístupov ku finančnej regulácii.
- Organizovanie workshopov a seminárov pre základných hráčov zo splnomocnených agentúr, justície, regulačných úradov, centrálnych bánk a rôznych firemných zoskupení so špeciálnym výberom z bankového a finančného sektora.

Pre tento program sa počas rokov stalo jednou z hlavných priorít zabezpečenie podpory spravodajských jednotiek v oblasti financií v jednotlivých štátoch. Tieto jednotky majú za úlohu prijímať, analyzovať a posúvať informácie kompetentným autoritám v krajine, keď narazia na podozrenie vykonávania nelegálnej činnosti v zmysle prania špinavých peňazí alebo ich využitia na podporu terorizmu.¹⁴

1.2.2 Pomoc a prostriedky OSN priamo v postihnutých krajinách

Tieto úlohy vykonáva pobočka vo Viedni, ktorá je zodpovedná za zabezpečenie financovania týchto aktivít ako aj dhodobé dosahovanie štandardov kvality vzdelávania.

Medzi hlavnú formu podpory patria štruktúrne tréningy cez workshopy alebo semináre. Tie sa zameriavajú na všetky oblasti, s ktorými sa môžu zainteresovaní stretnúť vo svojich krajinách. Okruhy výučby sa zameriavajú na posudzovanie prania špinavých peňazí a financovania terorizmu

1.3 Svetová finančná akčná pracovná skupina - The financial Action Task Force (FATF)

V roku 1989 na samite G7 sa členské krajiny dohodli na vytvorení akčnej skupiny, ktorá bude navonok vystupovať ako vnútrovládna organizácia zameraná na boj proti praniu špinavých peňazí cez navrhovanie legislatívnych zmien a administratívnych procesov. Názov tohto združenia je Finančná akčná pracovná skupina (The Financial Action task Force (FATF)).

---

¹⁴ UNITED NATION OFFICE ON DRUG AND CRIME. 2018. Advisory services on money-laundering . [online]. 2018. [cit. 2018-03-24]. Dostupné na internete: <<http://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/advisory-services.html>>

Základom jej práce je vytvoriť štandardy a promovat' efektívne zmeny v legislatíve, trhových reguláciách a operatívnych opatreniach proti praniu špinavých peňazí, financovania terorizmu a iných tomu príbuzných kriminálnych aktivitách.

Súčasťou tejto skupiny je aj mnoho iných združení, ktoré nie sú priamo členmi, ale figurujú v organizáciách, ktoré vo veľkej miere prihlasujú na odporúčania Finančnej akčnej pracovnej skupiny. Sú nimi napríklad:

- Ázijsko/Pacifická skupina proti praniu špinavých peňazí (Asia/Pacific Group on Money laundering (APG))
- Caribská finančná akčná pracovná skupina (Caribbean Financial Action Task Force (CFATF))
- Európskoázijská skupina (Eurasian Group (EAG))
- Východno a Južno Africká skupina proti praniu špinavých peňazí (Eastern and Southern Africa Anti-Money Laundering Group (ESAAMLG))
- Akčná skupina na boj proti praniu špinavých peňazí v centrálnej Afrike (The Task Force on Money Laundering in Central Africa (GABAC))
- Finančná akčná skupina Latinskej Ameriky (Financial Action Task Force of Latin America (GAFILAT))
- Vnútro štátna skupina proti praniu špinavých peňazí Západnej afriky (Inter Governmental Action Group against Money Laundering in West Africa (GIABA))
- Akčná pracovná skupina pre Stredný východ a Severnú Afriku (Middle East and North Africa Financial Action Task Force (MENAFATF))
- Skupina expertov na zhodnotenie prijatých opatrení proti praniu špinavých peňazí (Committee of Experts on the Evaluation of Anti-Money Laundering Measures (MONEYVAL))

1.3.1 Moneyval

Slovenská republika je členom práve Moneywall, a preto si ho priblížime bližšie. Ide o dlhodobý monitorovací mechanizmus Európskej komisie a mimoeurópskych organizácií so 47 členmi, ktorí reportujú priamo svojim zakladajúcim orgánom, a to Výboru ministrov. Členom zoskupenia FATF sa stal od roku 2006 a jeho úlohou je monitorovať implementáciu legislatívnych zmien a ich výsledky v jednotlivých krajinách, navrhovať riešenia a reportovať nájdené nedostatky.

1.4 Európske inštitúcie, ktoré riešia tento druh zločinu - pranie špinavých peňazí a daňové úniky

1.4.1 Európsky systém finančného dohľadu - The European System of Financial Supervision(ESFS)

Je zoskupením viacerých inštitúcií a odvolávacích rád, ktoré majú za úlohu zabezpečiť integritu a transparentnosť finančného trhu v Európskej únii a ich cieľom je prijímanie legislatívy a vykonávanie dohľadu nad Európskym finančným sektorom¹⁵. Základnou zložkou je Odvolávacia správna rada.

1.4.2 Odvolávacia správna rada - Board of appeal

Táto Odvolávacia rada bola vytvorená na základe kooperácie Európskych autorít na výkon dohľadu nad bankovým, poisťovacím, penzijným trhom, ako aj trhom s cennými papiermi a inými súčasťami finančného spektra v Európskej únii. Jej úlohou je zbierať a vyhodnocovať podania fyzických, alebo právnických osôb a kompetentných autorít v daných oblastiach proti vyhláseniam členských inštitúcií. Tvoria ju 6 volených členov a 6 delegovaných členov Európskych inštitúcií na dohľad nad finančným trhom¹⁶:

1.4.3 Európska bezpečnostná a trhovú autorita - European Securities and markets authority (ESMA)

Táto inštitúcia sa zameriava na vykonávanie dohľadu nad ratingovými agentúrami figurujúcimi v EÚ. Jej cieľom je zabezpečiť integritu, zodpovednosť, spravodlivé podnikanie a nezávislosť jednotlivých agentúr v prostredí Európskej únie.¹⁷ Okrem toho sa zameriava na dohľad nad trhom s cennými papiermi, v rámci ktorého spravuje archív

---

¹⁵ THE EUROPEAN BANKING AUTHORITY. 2018 The European Banking Authority at a glance . [online]. 2018. [cit. 2018-03-31]. Dostupné na internete: <<https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1401372/EBA+AT+A+GLANCE.pdf/e8686db2-6390-4c52-ad06-bc8d24b7aeb5>>

¹⁶ EUROPEAN SECURITIES AND MARKET AUTHORITY. 2018 Board of appeal . [online]. 2018. [cit. 2018-03-31]. Dostupné na internete: <<https://www.esma.europa.eu/about-esma/governance/board-appeal>>

¹⁷ EUROPEAN SECURITIES AND MARKET AUTHORITY. 2018. Credit Rating Agencies . [online]. 2018. [cit. 2018-03-31]. Dostupné na internete: <<https://www.esma.europa.eu/supervision/credit-rating-agencies/supervision>>

cenných papierov a má právomoc navrhovať riešenia pre lepšiu kooperáciu medzi tretími krajinami a EÚ.¹⁸

1.4.4 Európska banková autorita - European Banking authority (EBA)

Je to špeciálna agentúra Európskej únie, ktorá bola založená 1. januára 2011 ako súčasť ESFS. Je zodpovedná za dodržanie integrity, transparentnosti, správneho fungovania finančného trhu, zosilnenia dohľadu a prevencie medzinárodných arbitrážnych konaní. V zmysle tejto misie robí konkrétne kroky na zabezpečenie prijímania legislatívy proti praniu špinavých peňazí a daňovým únikom inštitúciami vo finančnom sektore.¹⁹

1.4.5 Európska poisťovacia a penzijná autorita - European insurance and occupational pensions authority(EIOPA)

Táto agentúra bola založená ako dôsledok reforiem na zabezpečenie dohľadu nad finančným sektorom v Európskej únii. Pred a počas finančnej krízy v rokoch 2007 a 2008 chcel Európsky parlament zvýšiť dohľad s cieľom zabezpečenia rovnakej trhovej súťaže pre všetky subjekty.²⁰

Medzi hlavné ciele EIOPA patrí:

- Lepšia ochrana spotrebiteľov, znovu nadobudnutie dôvery voči finančnému sektoru
- Zabezpečenie vysokého, efektívneho a konzistentného levelu prijatých legislatívnych opatrení, ktoré sa stretnú s požiadavkami členských štátov.
- Väčšia harmonizácia a koherencia aplikovania pravidiel pre finančné inštitúcie a trhy v Európe.
- Zosilnenie dohľadu nad inštitúciami lokalizovanými mimo Európskej únie
- Propagovanie koordinovanej odozvy na prijaté opatrenia v rámci Európskej Únie.

---

¹⁸EUROPEAN SECURITIES AND MARKET AUTHORITY. 2018. Central Counterparties and Trade Repositories . [online]. 2018. [cit. 2018-03-31]. Dostupné na internete: <<https://www.esma.europa.eu/regulation/post-trading/central-counterparties-ccps>>

¹⁹ EUROPEAN BANKING AUTHORITY. 2018. Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism . [online]. 2018. [cit. 2018-03-31]. Dostupné na internete: <<https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/anti-money-laundering-and-e-money/-/activity-list/8WZ31mKHFmdo/more>>

²⁰ EUROPEAN INSURANCE AND OCCUPATIONAL PENSIONS AUTHORITY. 2018. About EIOPA . [online]. 2018. [cit. 2018-03-31]. Dostupné na internete: <<https://eiopa.europa.eu/about-eiopa>>

1.4.6 Európska centrálna banka - European central bank(ECB) a jednotný bankový dohľad

Táto inštitúcia má za úlohu zabezpečiť svojou nezávislosťou a konzistentným prístupom zdravý bankový sektor, ktorý nevytvára finančno krízové situácie a ak nastanú, vie nimi prejsť bez väčších dopadov na fungovanie ekonomiky. Medzi základné funkcie ECB patria:

- Zavádzanie spoločného prístupu ku každodennému dohľadu
- Prijímanie harmonizovaných opatrení dohľadu a nápravných opatrení
- Zabezpečovanie konzistentného uplatňovania nariadení a politík dohľadu.

Základom bankového dohľadu je rozdelenie bánk v eurozóne na významné, medzi ktoré patrí 118 najväčších bánk, ktoré držia takmer 82% všetkých bankových aktív v eurozóne a nevýznamné, ktoré kontrolujú jednotlivé krajiny samostatne.

Bankový prehľad teda zahŕňa:

- vykonanie hodnotení, previerok na mieste a vedenie vyšetrovania
- udeľovanie alebo odoberanie bankových povolení
- posudzovanie nadobúdania a prevodu riadiacich práv v danej banke.
- dodržiavanie pravidiel EÚ týkajúcich sa obozretného podnikania
- nastavenie vyšších rezerv pre banky

Európska centrálna banka úzko spolupracuje so všetkými inštitúciami vykonávajúcimi jednotný bankový dohľad v podmienkach EÚ.²¹

V rámci Slovenskej republiky tento dohľad vykonáva Národná banka Slovenska, ktorá svoje procesy preberá podľa politiky ECB.

1.5 Prečo je pranie špinavých peňazí a financovanie terorizmu problémom?

Čo je pranie špinavých peňazí?

Základom je vytváranie zisku pre jednotlivca, alebo skupinu bez priznania sa ku ilegálnej aktivite a zároveň s pomocou týchto finančných prostriedkov pokračovať v danej

---

²¹ EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA. 2018. Bankový Dohľad [online]. 2018. [cit. 2018-03-31]. Dostupné na internete: <<https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/ssmexplained/html/qh.sk.html>>

činnosti. Nelegálny predaj zbraní, unášanie ľudí na zákazku, prostitúcia, predaj drog toto všetko vytvára enormné zisky, ktoré priťahujú pozornosť, a preto kriminálnici využívajú presun a lokáciu týchto prostriedkov na miesta, kde budú na seba brať menšiu pozornosť.²²

Tieto nelegálne aktivity sa dejú mimo dosah bežných štatistických úradov, a preto je ťažké odhadnúť ich rozsah. V roku 2011 vydala kancelária OSN na boj proti organizovanému zločinu a obchodu s drogami štúdiu v ktorej odhaduje, že v roku 2009 dosiahlo pranie špinavých peňazí \$1,6 trilióna alebo 2,7 percent z celkových 3,6 percenta svetového HDP, alebo až 5,5 percenta maximálnej dosiahnutej miery HDP.²³

To spôsobuje výpadky v štátnych rozpočtoch cez nedostatok zdrojov, ktoré sa stali držbou kriminálnych organizácií, čo má za následok zníženie výdavkov v sociálnom a vzdelávacom systéme, alebo následnom zadlžovaní krajín. Na druhej strane je treba pripomenúť, že kriminálna aktivita vyžaduje zvyšovanie efektivity a výdavkov na silové zložky krajiny akými sú polícia, súdy, ale v krajných prípadoch aj armáda. Toto oklieštenie príjmov a zvyšovanie výdavkov má za následok k zvyšovanie nevyváženého stavu štátneho rozpočtu, a teda potrebu opätovného zdanenia alebo zvýšenia výdavkov na zabezpečenie efektívneho výberu daní.

1.6 Daňové raje, ich história a súčasnosť

Daňové raje existovali už v starom Grécku, kde si kupci snažili schovať tovar pred aténskymi úradmi, a tým sa aj vyhnúť 2 percentnej dani z vývozu a dovozu. Vtedy to boli malé ostrovčeky okolo Atén. V 16. a 18 storočí sa obchodníci s bavlnou vyhýbali brehom Anglicka pre vysoké clá a dane. V danom období sa stali daňovým rajom Flandry a aj preto Anglický obchodníci radšej obchodovali s Belgickom. V USA sa stretávame s nasmerovaním obchodu na Latinskú Ameriku namiesto Európy z rovnakých dôvodov.²⁴

---

²² FINANCIAL ACTION TASK FORCE. 2018. What is Money Laundering? . [online]. 2018. [cit. 2018-03-30]. Dostupné na internete: <<http://www.fatf-gafi.org/faq/moneylaundering/>>

²³ UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME. 2018. Illicit money: how much is out there? . [online]. 2018. [cit. 2018-03-30]. Dostupné na internete: <http://www.unodc.org/unodc/en/frontpage/2011/October/illicit-money_-how-much-is-out-there.html>

²⁴ KALAVSKÁ M. 2013. Medzinárodné daňové úniky a daňové raje . [online]. 2013. [cit. 2018-03-30]. Dostupné na internete: <https://is.bivs.cz/th/14248/bisk_m/DP-KOMPLET.pdf>

Novodobé daňové raje v Európe začali vyhlásením Švajčiarskej neutrality v roku 1815, po tomto kroku sa Švajčiarsko mohlo stať právoplatným daňových rajom od roku 1934 až po dnes a zároveň jedným z najviac vyhľadávaných daňových rajov pre jeho lukratívnu polohu a veľmi sofistikované zákony ohľadom bankového tajomstva.²⁵

Tieto daňové centrá počas tisícročí spĺňali rovnakú úlohu, a to znižovanie daňovej povinnosti svojich držiteľov. Vo viacerých prípadoch bolo v záujme samotných štátov vytvoriť finančné centrá, ktoré by cez finančný trh ovládali novodobé kolónie za svojimi hranicami. Jedným z takýchto centier je aj The City of London.²⁶

1.7 Základné udalosti v svetovej ekonomike napomáhajúce rozvoju prania špinavých peňazí a daňový únikom po roku 2000.

V nasledujúcom prehľade si pripomenieme udalosti, ktoré predchádzali terajším snahám krajín Európskej únie o zníženie objemu opätovného investovania peňazí získaných z nelegálnych činností a vďaka daňovým únikom.

Na začiatku 21. storočia sme sa stretli s fenoménom zvaným ako dotcom bubble. Táto akciová bublina narastala už od roku 1995, kedy mnoho investorov enormne investovalo do internetových spoločností najmä v Silicon Valey. Mnohé z nich naberali na hodnote akcií až do chvíle, keď sa celý trh prepadol. Túto krízu môžeme datovať do rokov 2000 až 2002 a odohrávala sa najmä v USA. Viaceré spoločnosti prišli až o 78% hodnoty na akciách, iné sa prepadli úplne. Z tohto obdobia ale do dnešných dní zotrval napríklad Amazon.com alebo Pet.com.²⁷

To spôsobilo veľký objem strát vo výške mnohých miliárd dolárov fyzickým ale aj právnickým investorom, keďže už v roku 1999 prezident Clinton zrušil akt z roku 1933, ktorý zakazoval zlučovanie osobných bánk s investičnými. Nedá sa povedať, žeby toto zrušenie spôsobilo krízu finančného sektora v roku 2007 a už určite nie, žeby spôsobilo

---

²⁵ BLOOMBERG PURSUITS. 2013. Offshore tax havens in spotlight after 200 - year history . [online]. 2013. [cit. 2018-03-30]. Dostupné na internete: <<https://www.bloomberg.com/news/articles/2013-05-03/offshore-tax-havens-in-spotlight-after-200-year-history>>

²⁶ CITY OF LONDON. 2013. About us: The city of London . [online]. 2013. [cit. 2018-03-30]. Dostupné na internete: <<https://www.cityoflondon.gov.uk/about-the-city/about-us/Pages/default.aspx>>

²⁷ INVESTOPEDIA. 2018. Market Crashes: The Dotcom Crash (2000 - 2002) . [online]. 2018. [cit. 2018-03-31]. Dostupné na internete: <<https://www.investopedia.com/features/crashes/crashes8.asp>>

stratu finančných rezerv obyvateľstva v dotcom bubble, no určite tomu pomohlo spoločne s inými reguláciami na Americkom trhu.²⁸

Druhým fenoménom bola realitná a kreditná kríza, ktorá sa udiala v rokoch 2007 až 2009 s dopadom až do roku 2013 - 2015. Začala hneď po predošlej, keď Federálne rezervy USA (FED) umelo udržiavali nízke úrokové miery. To sa spojilo s presýtením finančných rezerv vo svete, ktoré chceli investori alokovať a zacieliť, no pre nízke úrokové miery čakali, a teda ekonomika nedosahovala svojho maxima. Tento jav vyvrcholil vo vyhľadávaní riskantnejších investícií.

V USA sa to prejavilo v enormným investíciách v stavebníctve, ktoré špekulovali s vysokými cenami domov a pokračovalo predávaním veľmi riskantných hypoték obyvateľstvu. Keďže tieto hypotéky spoločne s pôžičkami pre študentov predstavovali výhodnú investíciu, banky ich alokovali na trh cenných papierov. A pre rating AAA, čo sa rovná štátnym dlhopisom, boli veľmi atraktívne.

Tento stav sa prerušil reťazovou reakciou, občania s hypotékami ich neboli schopní splácať, študenti ktorí ešte študovali nemohli splácať a tí, ktorí doštudovali mali problém nájsť si prácu, a teda znovu nemohli vracať požičané. Investori začali predávať nehnuteľnosti a všetky firmy a fyzické osoby, ktoré investovali do AAA dlhopisov, ktoré v skutočnosti neboli bezpečné prišli o väčšinu, alebo všetky peniaze.

To sa odzrkadlilo v bankrote Lehman Brothers v Septembri 2008 a do zimy roku 2009 by pokračovalo Citigroup Inc., Bank of America Corp. lenže tie boli zachránené americkou vládou ako aj mnohé ďalšie vo svete.

Na základe tohto kroku, keďže sa rešpektovala myšlienka (príliš veľké na bankropt - too big to fail) sa vlády celosvetovo zadlžili počas krízy a po nej cez zvýšenie výdavkov na sociálny systém, keďže celosvetovo sa znížila miera zamestnanosti. Táto kríza, ktorá sa často pripodobňovala Veľkej hospodárskej kríze v 30. rokoch 20. storočia zvýšila výdavky väčšiny krajín Eurozóny.

Tabuľka 1: **Vládny dlh Slovenskej republiky v období 2000 - 2016**

---

²⁸ THE BALANCE. 2018. Glass Steagall Act of 1933, Its Purpose and Repeal . [online]. 2018. [cit. 2018-03-30]. Dostupné na internete: <<https://www.thebalance.com/glass-steagall-act-definition-purpose-and-repeal-3305850>>

Rok	Vládn y dlh Slovenskej republiky mld. €	V € na obyvateľa Slovenskej republiky	Vládn y dlh voči HDP Slovenskej republiky %	Dlh Slovenskej republiky voči príjmom v krajiny v %
2000	10,75	87	1.991, 48,13	121,13
2001	11,66	31	2.167, 48,84	128,96
2002	11,6	35	2.156, 44,02	119,96
2003	12,59	38	2.342, 41,81	113,41
2004	14,56	52	2.710, 41,89	118,99
2005	13,55	92	2.521, 34,45	94,62
2006	15,08	01	2.806, 33,18	95,11
2007	16,83	72	3.131, 30,01	87,9
2008	19,22	57	3.575, 29,27	85,97
2009	22,96	35	4.265, 35,98	100,2
2010	27,62	30	5.124, 41,1	119,14
2011	30,48	19	5.653, 43,45	119,22

2012	37,62	73	6.960,	52,11	144,84
2013	40,18	54	7.425,	54,6	142,18
2014	40,3	41	7.440,	53,58	137,75
2015	41,31	08	7.619,	52,91	124,03
2016	42,05	95	7.749,	51,94	130,02

Prameň: Vlastné spracovanie podľa: <<https://www.haushaltssteuerung.de/staatsverschuldung-slowakei.html>>

V tabuľke číslo 1 si môžeme všimnúť znižovanie vládneho dlhu v percentuálnom porovnaní voči príjmom krajiny, čo demonštruje fakt, že zadlženosť krajín je vo veľkej miere ovplyvňovaná ich ekonomickým potenciálom a rozvíjaním medzinárodného a vnútorného obchodu.

Tabuľka 2: Vládny dlh Nemeckej spolkovej republiky v období rokov 2000 - 2016

Rok	Vládny dlh Nemeckej spolkovej republiky mld. €	V € na obyvateľa Nemeckej spolkovej republiky	Vládny dlh voči HDP Nemeckej spolkovej republiky %	Dlh voči Nemeckej spolkovej republiky voči príjmom v krajiny v %
2000	1.241,40	15.108,88	58,74	128,61
2001	1.252,	15.223	57,53	131,2

	29	,60		
2002	43	1.305, ,82	15.834	59,17 136,43
2003	97	1.394, ,24	16.901	62,92 143,98
2004	85	1.464, ,89	17.748	64,6 151,54
2005	97	1.534, ,45	18.605	66,8 155,92
2006	74	1.583, ,32	19.211	66,26 153,97
2007	90	1.592, ,33	19.351	63,46 147,39
2008	24	1.660, ,15	20.193	64,9 149,33
2009	45	1.778, ,82	21.687	72,39 163,04
2010	44	2.067, ,64	25.273	80,25 186,18
2011	63	2.095, ,06	25.634	77,64 177,67
2012	64	2.173, ,58	27.059	79,04 178,48
2013	47	2.159, ,78	26.817	76,86 172,84
2014	00	2.170, ,26	26.867	74,73 167,72
2015	94	2.152, ,88	26.514	71,15 159,49

2016	37	2.140, ,24	26.046	68,32	151,65
-------------	----	---------------	--------	-------	--------

Prameň: Vlastné spracovanie podľa: <<https://www.haushaltssteuerung.de/staatsverschuldung-deutschland-europa.html>>

Tabuľka 2 nám ukazuje narastanie vládneho dlhu Nemecka a v období rokov 2008 až 2009 a zároveň jeho postupné znižovanie spôsobené oživením ekonomickej aktivity. Tieto údaje ponúkame preto, lebo Nemecko je hlavným obchodným partnerom Slovenska a teda oživenie kúpischopnosti Nemeckej populácie má priamy vplyv na ekonomický vývoj našej obchodnej bilancie ako aj ekonomickú výkonnosť Slovenskej ekonomiky.

1.8 Spôsoby riešenia ekonomickej dlhovej krízy pre finančný sektor a zadlžené štáty po hospodárskej kríze v roku 2007.

Po vypuknutí hospodárskej krízy Európska centrálna banka prijala sadu opatrení na zníženie negatívnych následkov recesie, ktoré si popíšeme v nasledujúcich podkapitolách.

1.8.1 Znižovanie úrokových sadzieb Európskej Centrálnaj Banky

Úrokové sadzby sú nástrojom ECB cez ktorý dovoľuje, resp. obmedzuje využívanie kreditu vo finančnom systéme.

Tabuľka 3: Úrokové sadzby ECB v období 2009 - 2016

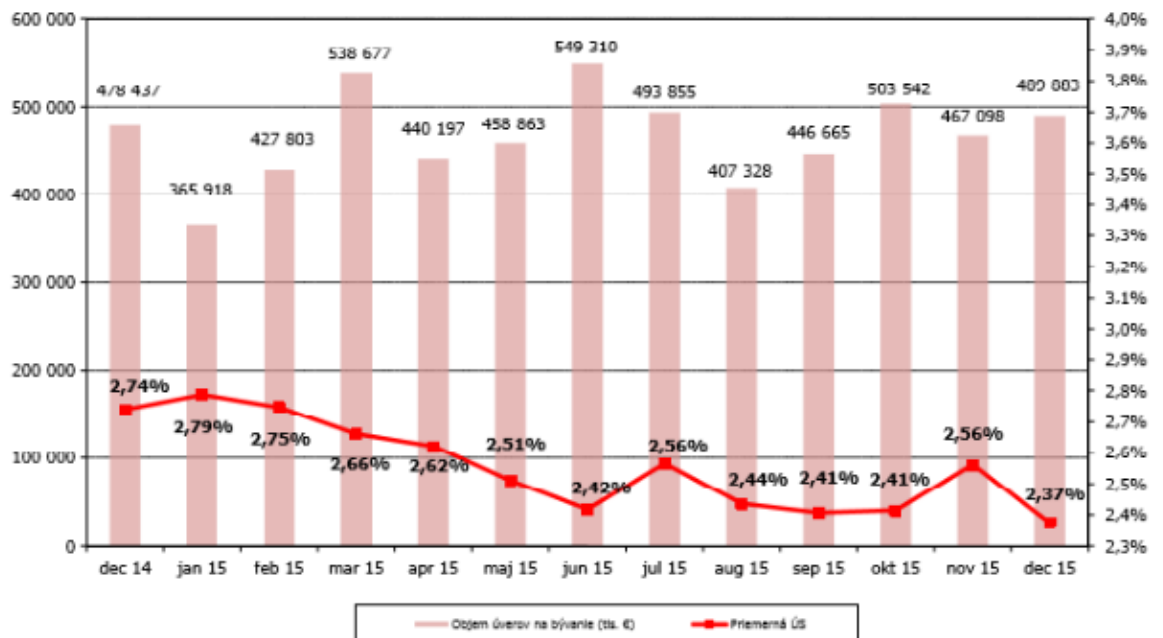
od	Platé	jedno dňové refinančné operácie	Hlavn é refinančné operácie	Jedno dňové sterilizačné operácie
16	16.3.20	0,25%	0,00%	-0,40%

15	9.12.20	0,30%	0,05%	-0,30%
14	10.9.20	0,30%	0,05%	-0,20%
14.	11.6.20	0,40%	0,15%	-0,10%
013	13.11.2	0,75%	0,25%	0,00%
3	8.5.201	1,00%	0,50%	0,00%
12	11.7.20	1,50%	0,75%	0,00%
011	14.12.2	1,75%	1,00%	0,25%
11	9.11.20	2,00%	1,25%	0,50%
11	13.7.20	2,25%	1,5	0,75%
11	13.4.20	2,00%	1,25%	0,50%
09	13.5.20	1,75%	1,00%	0,25%
9	8.4.200	2,25%	1,25%	0,25%
09	11.3.20	2,50%	1,50%	0,50%
09	21.1.20	3,00%	2,00%	1,00%
9	1.1.200	3,00%	2,50%	2,00%

Prameň: Vlastné spracovanie podľa: <https://www.nbs.sk/sk/statisticke-udaje/financne-trhy/urokove-sadzby/urokove-sadzby-ecb>

V Európskom priestore sa snažila ECB oživiť trh znížením úrokových sadziieb na minimum, a tým zabezpečiť lacné úvery pre komerčné banky ako aj pre koncových zákazníkov. Tento trend môžeme pozorovať v tabuľke 3.

Graf 1: Vývoj hypotekárnych a spotrebných úverov na bývanie

Prameň: <https://www.investujeme.sk/clanky/urokove-sadzby-v-decembri-opat-prepisali-historiu/>

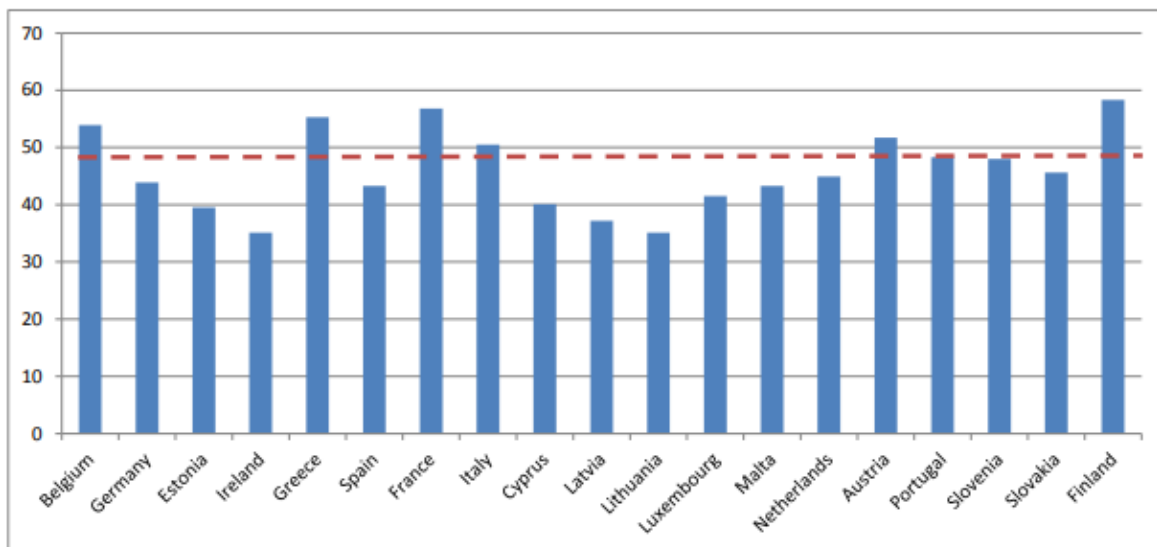
>

To sa prejavilo v hypotekárnom trhu na Slovensku najmä v roku 2014, kedy dosiahli hypotekárne úroky historické minimum, čo môžeme pozorovať na grafe 1. Toto opatrenie malo oživiť trh s úvermi a zabezpečiť obrátku peňazí a oživenie ekonomiky v Krajínách Eurozóny, a teda aj na Slovensku.

1.8.2 Konsolidácia verejných financií

Vo väčšine krajín EÚ došlo k snahe o znižovanie štátnych výdavkov. Nie všetkým sa to ale podarilo. Na grafe 2 môžeme vidieť porovnanie vládnych výdavkov voči HDP v roku 2015.

Graf 2: Porovnanie vládných výdavkov voči HDP krajín Eurozóny v roku 2015

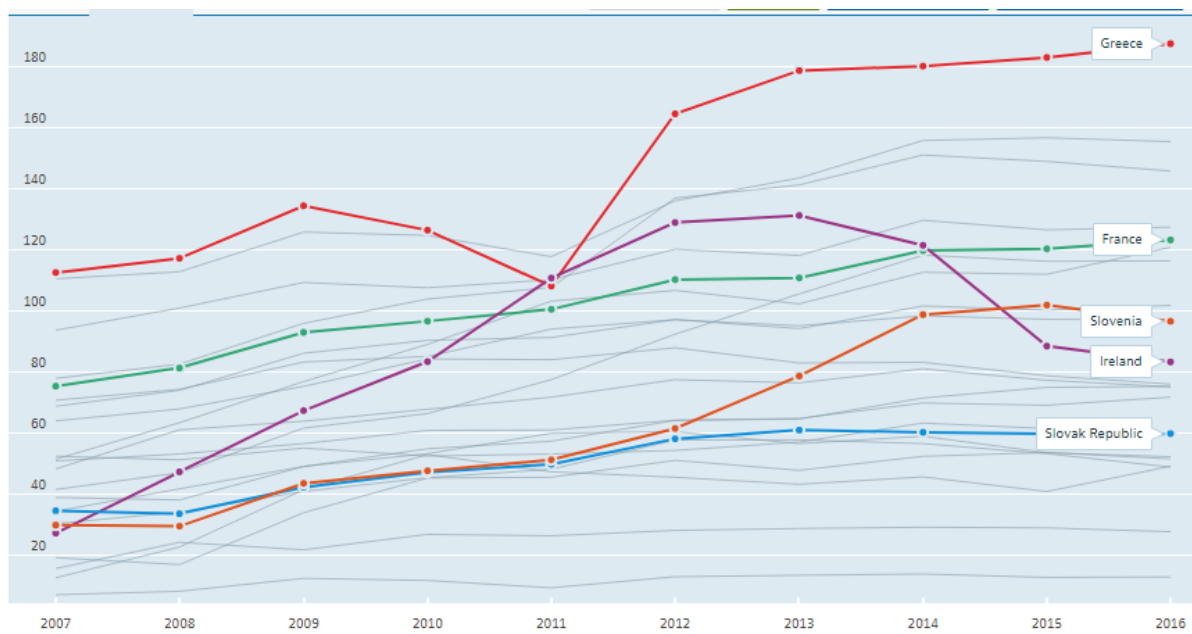

Prameň: http://www.consilium.europa.eu/media/23664/spending-reviews_commission_note.pdf,
>

horizontálna krivka predstavuje krajiny Eurozóny a vertikálna krivka percentá domáceho dlhu voči HDP jednotlivých krajín, pričom prerušovaná čiara znázorňuje Európsky priemer.

Ako môžeme vidieť Slovensko sa nachádzalo pod úrovňou priemeru EÚ, no aj napriek tomu stále nedosiahlo vyrovnaný rozpočet, ktorý sa odložil až na rok 2020.

Graf 3: Vývoj štátnych dlhov vybraných krajín v období 2007 - 2016

Prameň: <<https://data.oecd.org/gga/general-government-debt.htm>>

Graf 3 nám zobrazuje priebeh vývoja štátnych dlhov vo Francúzsku, Írsku, Nemecku, Slovensku a Estónsku počas krízového obdobia. Zdá sa, že jedine Írsko úspešne zvrátilo zvyšovanie štátneho dlhu aj napriek obdobiu krízy.

Medzi prvými krajinami, ktoré dostali za úlohu reštrukturalizovať štátny rozpočet sa ocitlo Slovinsko a Grécko. V roku 2014 sa im podarilo znížiť štátne výdavky pri Slovinsku o 10,7 percent a v prípade Grécka o 9,9 percent²⁹. Napriek týmto razantným škrtom tento krok pomohol spomaliť zadlžovanie, no neprispel ku oddlženiu krajín v razantnej miere a prispel ku vnútorným nepokojom, ktoré boli viditeľné najmä v prípade Grécka.

Ďalšou krajinou ktorá bola oboznámená s potrebou prerobenia návrhu štátneho rozpočtu v roku 2015 bolo Španielsko. Brusel odobril Španielsku deficit 4,5 percent HDP pre rok 2015, s 3,5 percentným výsledkom pre rok 2016, 3 percentami nasledujúci rok 2017 a teda dosiahne povolené hodnoty udržateľného zadlženia krajiny podľa Maastrichtských kritérií.³⁰

²⁹ EU OBSERVER. 2018. Greece and Slovenia lead on public spending cuts . [online]. 2018. [cit. 2018-04-04]. Dostupné na internete: <<https://euobserver.com/news/129521>>

³⁰ THE TELEGRAPH. 2018. EU orders Spain to re-write national budget, demanding more cuts

V roku 2017 oznámilo snahu o oddĺženie aj Francúzsko, ktoré sa zaviazalo ku zníženiu štátnych výdavkov o 4,5 miliardy v oblastiach armády, vnútorných a zahraničných vecí, ako aj štátnych prepravných podnikov.³¹

Toto rozhodnutie sa v socialistickom Francúzsku nestretlo s porozumením väčšiny odborárskych skupín, o čom svedčí aj štrajk troch štvrtín rušňovodičov štátnej vlakovej spoločnosti SNCF.³²

1.8.3 Reštrukturalizácia štátnych dlhov

V rámci kríz a naštartovania ekonomiky sme mali možnosť stretnúť sa s inštitútom odpustenia dlhu najmä pri rozvojových krajinách, ktorých výnosy národného hospodárstva nepostačovali ani na zaplatenie úrokov z pôžičiek, ktoré tieto krajiny dostali. Samozrejme v ich prípade odpustenie dlhu, zníženie úrokových mier, zníženie istiny úveru s úmyslom zníženia splátok, to všetko sú spôsoby ako pomôcť oživiť národné ekonomiky.

V podmienkach Eurozóny sme sa stretli s podobnými návrhmi zo strany Grécka, ktoré žiadalo odpustenie časti dlhu, ktorý tvorí až 180 percent HDP. To sa ale nepáčilo najväčšiemu veriteľovi Gréckeho dlhu, Nemecku, a teda dohoda o odpísaní dlhu v spolupráci s MMF neprešla. Podľa nemeckého námestníka ministerstva financií Jensa Spahna, “Je problém Grécka nedostatočný rast ekonomiky, než vysoký dlh.”³³

V podmienkach Eurozóny je podobný postup nepravdepodobný a pre vzájomné prepojenie vyspelých ekonomík nežiadúci, lebo veritelia sú si vedomí, že krajiny Eurozóny patri medzi ekonomicky najsilnejšie na svete, a teda nechcú sa vzdať svojich sľúbených úrokov.

. [online]. 2018. [cit. 2018-04-04]. Dostupné na internete: <<https://www.telegraph.co.uk/finance/economics/11926834/Brussels-orders-Spain-to-re-write-national-budget-demanding-more-cuts.html>>

³¹ BBC. 2018. France cuts billions from public spending to meet EU limit . [online]. 2018. [cit. 2018-04-04]. Dostupné na internete: <<http://www.bbc.com/news/world-europe-40569589>>

³² AKTUALITY. 2018. Francúzsky železničari protestujú proti Macronovej reforme . [online]. 2018. [cit. 2018-04-04]. Dostupné na internete: <<https://www.aktuality.sk/clanok/577788/francuzski-zeleznicari-protestu-proti-macronovej-reforme/>>

³³ Tamže

Keďže Nemci sa zaviazali vložiť do trvalého Eurovalu cez 27 percent, sú väčšinovým veriteľom a preto nechcú prísť o tieto vklady cez krátenie dlhu Grécku o 20 percent do roku 2060.

1.8.4 Redistribúcia bohatstva

Týmto opatrením sa myslí extra zdanenie bohatých vrstiev obyvateľstva, čím sa naplní štátny rozpočet a uvoľnia sa nové prostriedky na pokrytie sociálnych potrieb skupín obyvateľstva s nižším príjmom najmä počas období kríz.

Pred nemeckými voľbami v roku 2017, hlavný líder Nemeckých sociálnych demokratov, M. Schulz, oznámil, že bude po zvolení bojovať o vyššie zdanenie bohatých Nemcov a nižšie dane pre nižšie príjmové skupiny. Podľa jeho slov, "naš návrh bude dobrý nielen pre Nemecko, ale tiež pre Európu, lebo stimuluje domáci dopyt a teda zvýši export aj v Európskych krajinách."³⁴ M. Schulz chcel zvýšiť daň zo 42 na 45 percent pre tých, ktorí zarábajú nad 54 000€ a zo 45 na 48 percent pre tých, ktorí ročne dosiahnu hrubý príjem v hodnote viac ako 250 000€.

Podobné tendencie boli vo Francúzsku, kde chceli zaviesť 75% daň pre zarábajúcich nad 1 milión € ročne, ktorá bola označená za diskriminačnú a proti trhovú, preto nebola zavedená.³⁵ No podobné tendencie spoločne s náboženskými nepokojmi a politickou nestabilitou vylákali cez 500 milionárov prevažne z Francúzska a Talianska do Švajčiarska, čím lokálne vlády dotknutých krajín stratili svojich daňových poplatníkov a stratili aj na súčasných hodnotách výberu daní.³⁶

1.8.5 Kvantitatívne uvoľňovanie

Vlády pri reštrukturalizácii štátnych dlhov majú viacero možností, z ktorých môžu nakombinovať efektívnu stratégiu obnovy rovnováhy finančného dlhu krajín. ECB začala

---

³⁴ REUTERS. 2017. I'll tax rich Germans more, says SPD leader Schulz . [online]. 2017. [cit. 2018-04-04]. Dostupné na internete: <<https://www.reuters.com/article/us-germany-election-spd-taxation/ill-tax-rich-germans-more-says-spd-leader-schulz-idUSKBN19A24A?%20il=0>>

³⁵ THE GUARDIAN. 2014. France forced to drop 75% supertax after meagre returns . [online]. 2014. [cit. 2018-04-04]. Dostupné na internete: <<https://www.theguardian.com/world/2014/dec/31/france-drops-75percent-supertax>>

³⁶ CAPUTO & PARTNERS SWISS - BANKING - LAWYERS.COM. 2017. France forced to drop 75% supertax after meagre returns . [online]. 2017. [cit. 2018-04-04]. Dostupné na internete: <<https://swiss-banking-lawyers.com/news/millionaire-escape-super-rich-leave-european-cities-move-to-switzerland/>>

so stratégiou kvantitatívneho uvoľňovania ešte v roku 2015. Základná poučka o inflácií hovorí, že zvýšením množstva obeživa v ekonomike sa zníži kupná sila jednotky daného obeživa a teda tovary zdražujú. To sa počíta cez cenový index a jednoducho sa dá povedať, že peniaze strácajú na hodnote, a teda vždy keď úročíme, musíme od získaných úrokov odpočítať infláciu, ktorá znižuje naše úspory.³⁷

Predtým ako sa dotkneme problematiky kvantitatívneho uvoľňovania, potrebujeme spomenúť financionalizáciu ekonomiky. Tento pojem znamená virtualizáciu statkov, resp. presun hodnoty od reálnych výrobných nákladov do virtuálnych akcií, dlhopisov, úrokov a úrokových výnosov. V reálnej ekonomike to spôsobuje disbalanciu medzi reálnou ekonomickou výkonnosťou a štatistickými údajmi, ktoré sú nahodnotené na finančnom trhu, čo spôsobuje vytváranie ekonomických bublín, ktoré sme si popísali vyššie.

ECB začala program kvantitatívneho uvoľňovania v roku 2015. Základným cieľom bolo oživiť hospodársky rast, prinavrátiť infláciu na úroveň 2% v strednodobom horizonte a pozostávalo z viacerých fáz³⁸:

1. ECB nakúpila dlhopisy od komerčných bánk.
2. Zvýšením dopytu sa zvýšila cena predtým vydaných a poklesli úroky nových emisií dlhopisov v dôsledku umelo vytvoreného dopytu investorov a v bankovom systéme sa vytvorili peniaze.
3. V dôsledku tejto politiky sa znížili úrokové sadzby.
4. Podniky a jednotlivci si teda mohli viac požičiavať a zároveň menej míňať na splácanie svojich dlhov.
5. Výsledkom mala byť stimulácia spotreby a investícií.
6. Zvýšila sa spotreba a investície, ktoré mali podporiť hospodársky rast a tvorbu pracovných miest.
7. S rastom cien mala ECB dosiahnuť mieru inflácie nižšiu, ale blízku 2% v strednodobom horizonte.

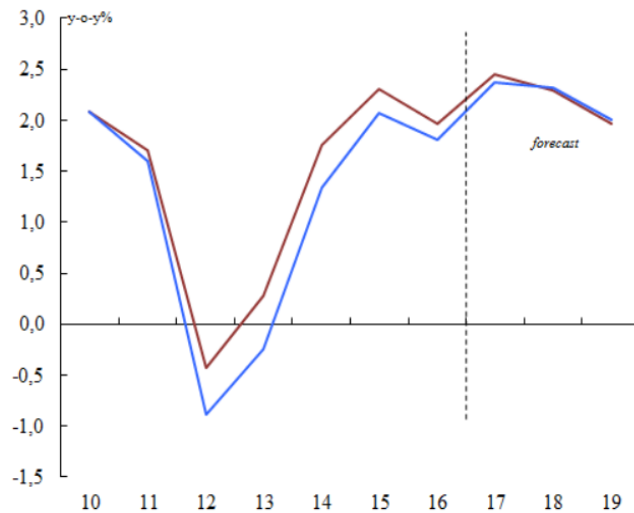
Je otázne, či toto kvantitatívne uvoľňovanie naštartovalo, alebo pribrzdilo ekonomický rast. Na grafe 4 vidíme mierny prepád práve na začiatku kvantitatívneho uvoľňovania. Čo ale neznamená, že z dlhodobého hľadiska by nemohlo priniesť

³⁷ EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA. 2014. Čo je inflácia. [online]. 2014. [cit. 2018-03-31]. Dostupné na internete: <<https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/hicp/html/index.sk.html>>

³⁸ EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA. 2014. Ako funguje kvantitatívne uvoľňovanie?. [online]. 2014. [cit. 2018-03-31]. Dostupné na internete: <https://www.ecb.europa.eu/explainers/show-me/html/app_infographic.sk.html>

stabilnejšiu ekonomiku. Za pozitívne môžeme brať ekonomický rast na úrovni 2,4% v roku 2017, čo predstihlo očakávania o 0,2 percenta a predbehlo aj ekonomiku USA.

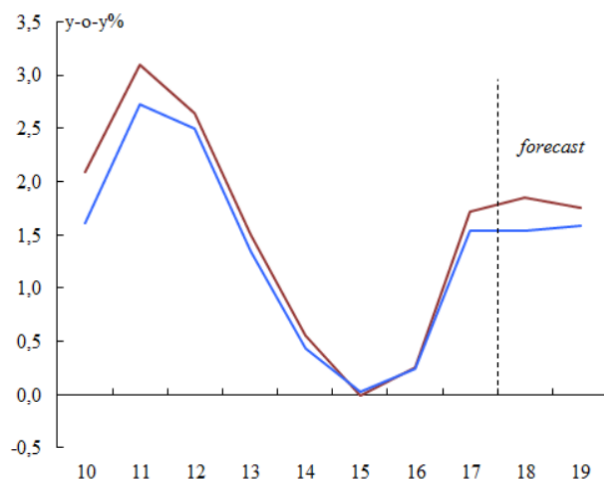
Graf 4: Reálne HDP, Eurozóna (modrá farba) a Európska únia (červená farba)

Prameň: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-performance-and-forecasts/economic-forecasts/winter-2018-economic-forecast_en

Na grafe 5 môžeme pozorovať vzrastajúcu infláciu na úroveň 2% pre Eurozónu. To bolo aj cieľom ECB v rámci kvantitatívneho uvoľňovania.

Graf 5: Inflácia, Euro zóna (Modrá), Európska únia (červená)

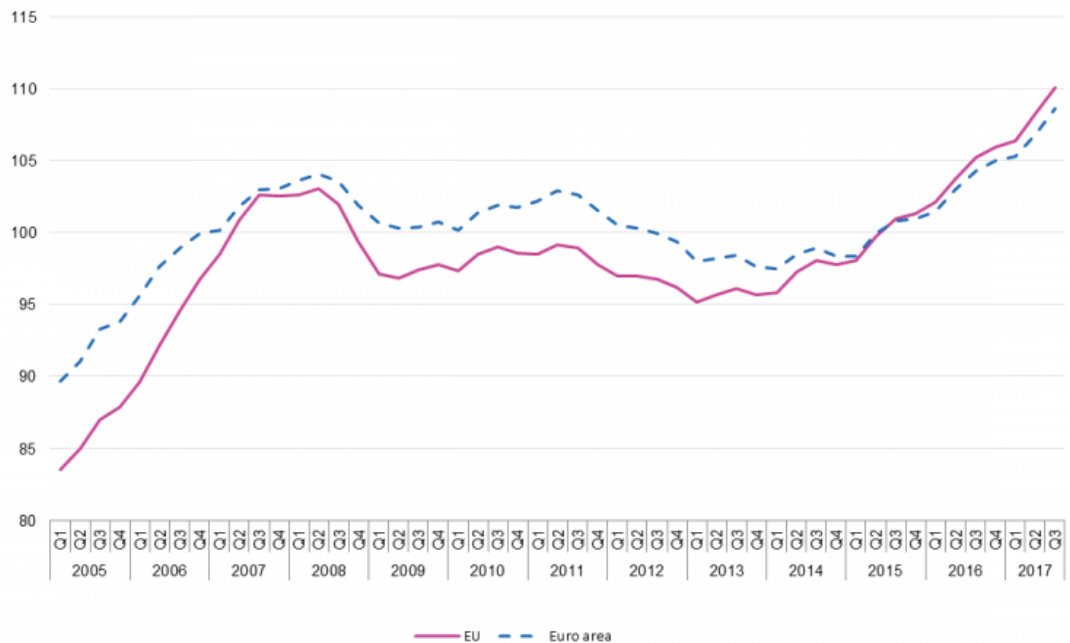

Prameň: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-performance-and-forecasts/economic-forecasts/winter-2018-economic-forecast_en

Na druhej strane ale treba povedať, že výpočet inflácie sa robí na základe spotrebiteľského koša tovarov a služieb.³⁹ Ak sa pozrieme na cenu nehnuteľností, ktoré sa nedajú importovať, presúvať a inflácia na nich je výraznejšia, rovnako ako aj cenové bubliny častejšie, môžeme vidieť na grafe 6 nárast práve od roku 2015, aj napriek malému ekonomickému prepadu v Európe.

Graf 6: Cena nehnuteľností v Eurozóne (modrá) a Európskej únii (červená) s porovnávacou hodnotou 100 z roku 2015

³⁹ EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA. 2014. Čo je to inflácia. [online]. 2014. [cit. 2018-03-31]. Dostupné na internete: <<https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/hicp/html/index.sk.html>>

Prameň: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:House_Price_Indices_euro_area_and_EU_aggregates_Index_levels_2015_100_2017Q3_v4.PNG

Tento nárast spôsobuje ochudobňovanie populácie, ktorá je nútená investovať do bývania väčšie percento svojho príjmu a to spôsobuje zvýšenie motivácie voči ľahšie dosiahnuteľným a výnosnejším formám investícií.

1.9 Panama papers - (pre ilustráciu dopadov na spoločnosť predostriem jednotlivé relevantné zistenia)

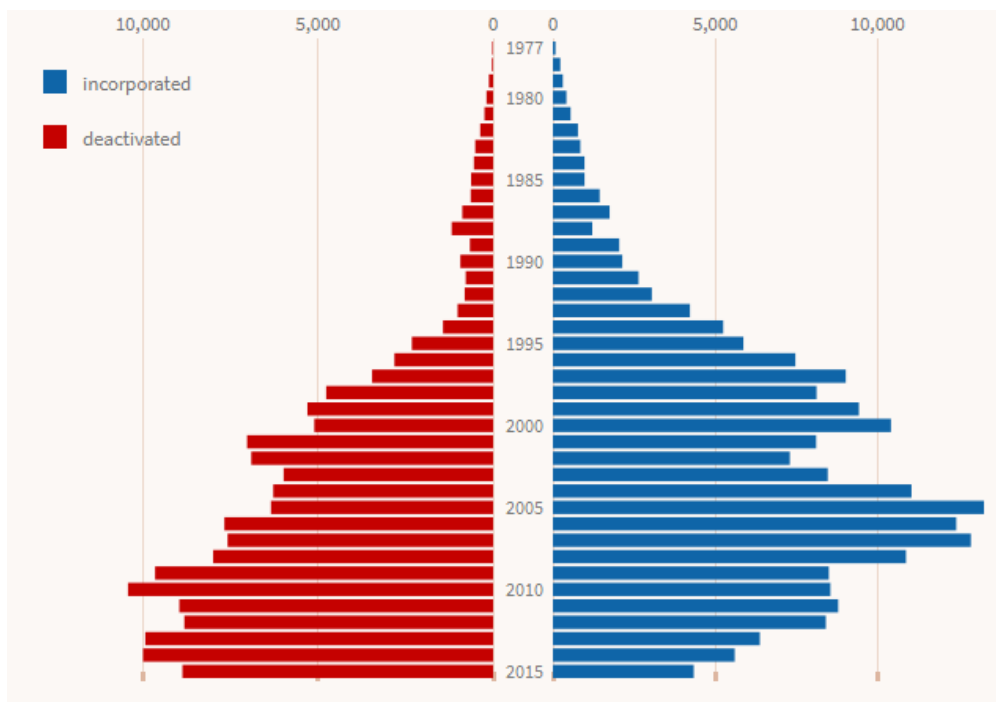
1.9.1 Konzekvencia zverejnenia uniknutých informácií Panama papers

Panama papers predstavuje v súčasnosti najväčší zdokumentovaný únikom informácií o daňových podvodoch a praní špinavých peňazí na svete. Medzinárodné konzorcium investigatívnych novinárov pracovalo na tomto prípade spoločne s nemeckým denníkom *Suddeutsche Zeitung* a ďalšími vyše sto médiami vyše jedného roka a spracovali 11,5 miliónov dokumentov. V týchto dokumentoch sa nachádzali mená politikov, celebrit, športovcov, firiem a skryté finančné machinácie obchodu s drogami, unášania osôb ako aj obchodu s bielym mäsom. Tieto dáta obsahovali 40 ročnú históriu

fungovania firmy Mossack Fonseca, ktorá mala svoje zahraničné pobočky v 35 krajinách. Celkovo dokument obsahoval informácie o viac ako 214 000 firmách napojených na firmy vo viac ako 200 krajinách a teritóriách. Dohromady šlo o 2,6 TB dát, na ktorých pracovalo vyše 400 reportérov z 80 krajín, ktorí pracovali v 25 jazykoch.⁴⁰

Dáta ukázali, že firma Mossack Fonseca, ktorá vznikla v dnešnej podobe v roku 1986 ako zlúčenie právnických firiem Ramóna Fonseca a Jürgena Mossacka, spolupracovala s vyše 14000 bankami, právnickými firmami a medzičlánkami, ktoré napomáhali rozkvetu tohto businessu.⁴¹

Graf 7: Aktivované a deaktivované firmy spoločnosťou Mossack Fonseca v období 1977 - 2015

Prameň: <<https://www.icij.org/investigations/panama-papers/explore-panama-papers-key-figures>

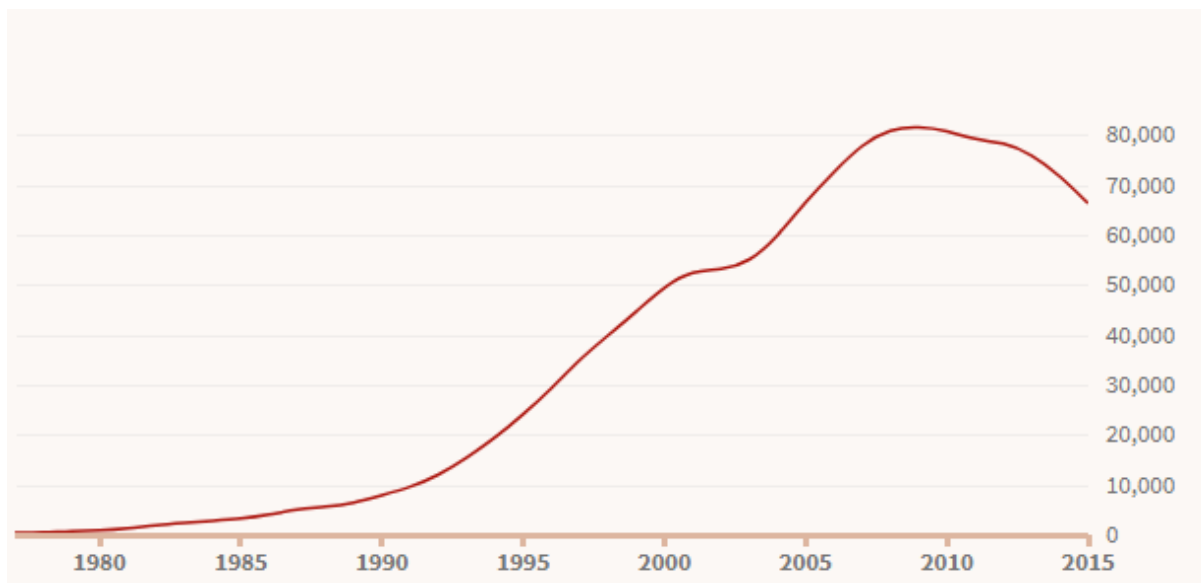
>

⁴⁰ INTERNATIONAL CONSORTIUM OF INVESTIGATIVE JOURNALISTS. 2018. About the investigation - Panama Papers. [online]. 2018. [cit. 2018-04-05]. Dostupné na internete: <<https://www.icij.org/investigations/panama-papers/pages/panama-papers-about-the-investigation/>>

⁴¹ INTERNATIONAL CONSORTIUM OF INVESTIGATIVE JOURNALISTS. 2018. Explore the Panama Papers Key Figures. [online]. 2018. [cit. 2018-04-05]. Dostupné na internete: <<https://www.icij.org/investigations/panama-papers/explore-panama-papers-key-figures/>>

Graf 7 znázorňuje aktivované a deaktivované spoločnosti vo firme Mossack Fonseca od roku 1977. Firma tvorila zisky na základe vytvárania spoločností v daňovom raji, Paname a iných miestach, za ktoré si nechávala platiť ročnú províziu, ktorá bola zdaňovaná a teda predstavovala príjem aj pre štát Panama, ktorý podobné aktivity toleroval. Tendencia grafu kopíruje ekonomickú aktivitu. Medzi obdobiami 1995 až 2000 môžeme vidieť nárast, ktorý bol zjavný aj na Európskych a Amerických trhoch, rovnako ako medzi obdobiami 2002 až 2008. Na druhej strane prepady sa vyskytujú v časoch hospodárskych recesií, na grafe je najmä viditeľná recesia po roku 2008. To znamená, že práve časy hospodárskych rastov boli zneužívané na pranie špinavých peňazí, kedy by sa ukradnuté peniaze mohli použiť na vytvorenie rezerv potrebných v časoch hospodárskych recesií.

Graf 8: Lineárne zobrazenie počtu spoločností v správe Mossack Fonseca v období 1980 - 2015

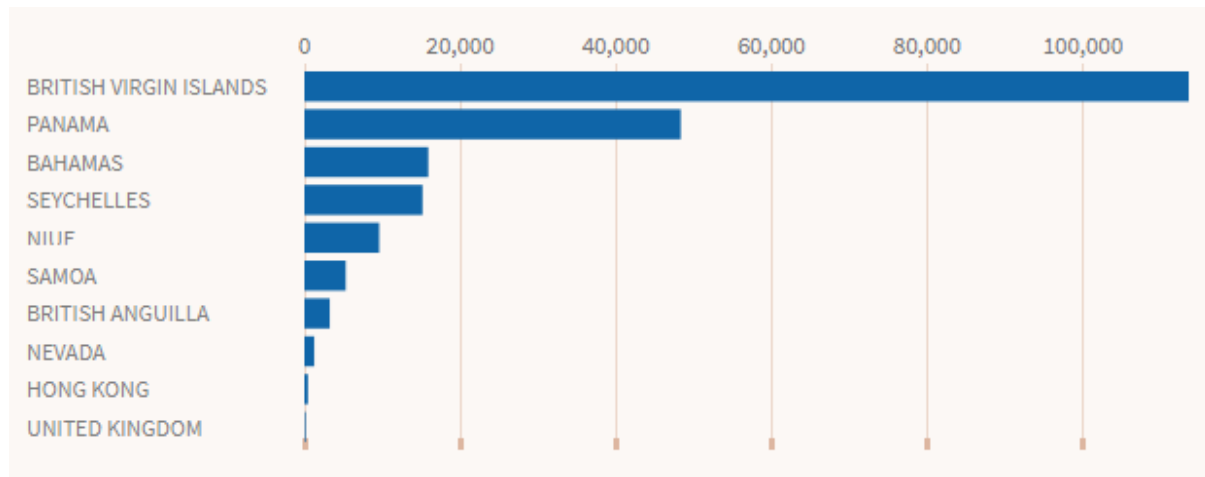

Prameň: <https://www.icij.org/investigations/panama-papers/explore-panama-papers-key-figures/>

>

Na grafe 8 môžeme pozorovať lineárne zobrazenie nárastu a poklesu spoločností s dvomi oslabeniami po roku 2000 a po roku 2008.

Tabuľka 4: Počet založených firiem podľa lokality výskytu.

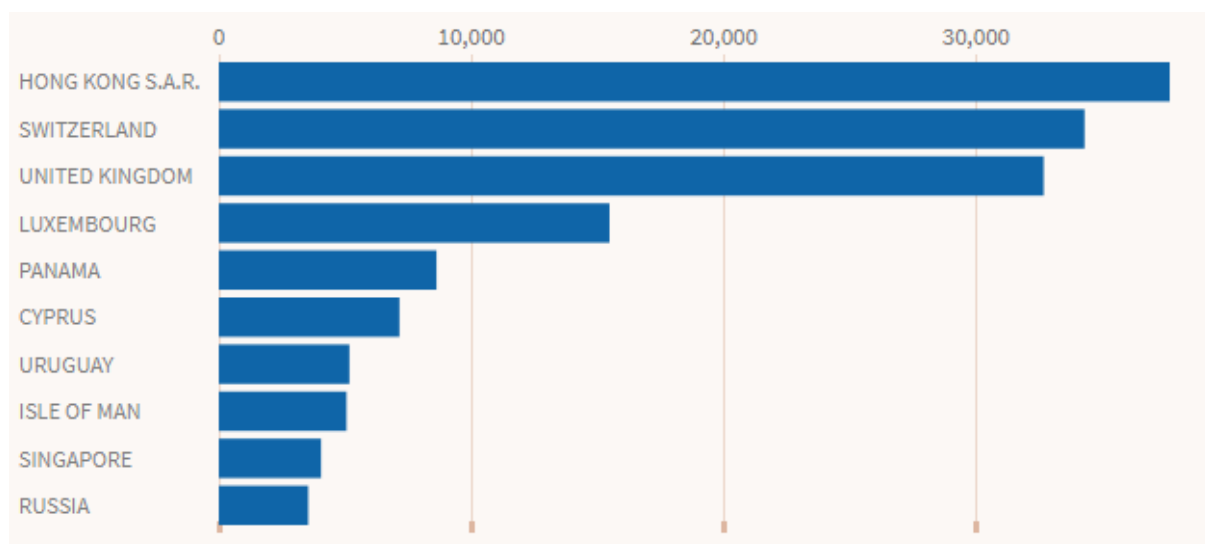

Prameň: <<https://www.icij.org/investigations/panama-papers/explore-panama-papers-key-figures/>>

>

Tabuľka 4 znázorňuje 10 menovaných daňových rajov, na ktorých firma Mossack Fonseca otvárala firmy svojim zahraničným klientom. Na prvom mieste sú suverénne Britské Panenské ostrovy.

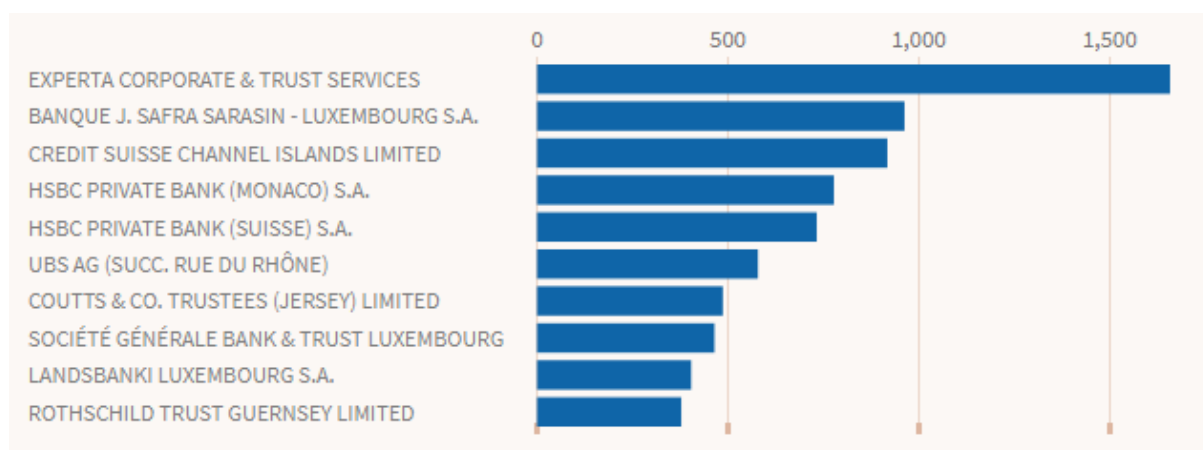
Tabuľka 5: Aktivita zahraničných pobočiek Mossack Fonseca meraná v počte založených spoločností

Prameň: <<https://www.icij.org/investigations/panama-papers/explore-panama-papers-key-figures/>>

V tabuľke číslo 5 môžeme pozorovať počty založených spoločností cez sprostredkovateľov. Mossack Fonseca využívala služby viac než 100 firiem, ktoré zakladali spoločnosti v jej mene mimo Panamy a mimo jej oficiálnych firemných pobočiek. Z tohto grafu je zrejmé, že najväčšie počty založených spoločností boli v Honkongu, Švajčiarsku a Spojenom kráľovstve.

Tabuľka 6: **Zoradenie bánk podľa počtu vykonaných odporúčaní na založenie firmy v daňových rajoch pre svojich klientov**

Prameň: <<https://www.icij.org/investigations/panama-papers/explore-panama-papers-key-figures/>>

V tabuľke 6 môžeme vidieť 10 najväčších bánk, ktoré odporúčili svojim klientom založenie firmy v daňových rajoch, aj Mossack Fonseca, a tiež spolupracovali pri týchto transakciách s cieľom optimalizovať daňovú povinnosť svojim klientom. Viac ako 500 bánk a ich pobočiek sprostredkovalo viac ako 15 600 založení firiem v daňových rajoch. HSBC ich založilo celkovo viac ako 2 300.

1.9.2 Najdôležitejšie odhalenia v rámci kauzy Panama Papers

Jedným z najväčších prekvapení kauzy Panama Papers boli odhalenia o prepojení na daňové raje aj v krajinách, ktoré sú známe svojou transparentnosťou štátnej správy. Prvou z nich bol Island. Sigmundur Dacid Gunnlaugsson, Islandský premiér, sa dostal na čelo krajiny po finančnej kríze v roku 2013 s prísľubom posilnenia transparentnosti a finančnej disciplíny. V parlamente bol pritom od novembra 2009. Už vtedy najmladší zvolený premiér na Islande mal založenú firmu v daňovom raji cez spoločnosť Mossack Fonseca od roku 2007 s názvom Wintris Inc., ktorú na konci roku 2009 previedol na svoju ženu za \$1. Hodnota bondov v držbe Wintris Incs bola okolo \$4 milióny dolárov. Problém nastal, keď premiér pred kamerami nechcel odpovedať o svojich zahraničných firmách a teda ani o svojich podnikateľských aktivitách mimo platnú Islandskú legislatívu.⁴²

Nasledujúcim odhalením bolo prepojenie škandálu v spojení s FIFA. Šlo o viaceré spoločnosti v daňových rajoch, ktoré mali zakryť príjmy z presunu hráčov, ich odmeny, ale aj podplácanie. Dokonca sa odhalila aj spojitosť medzi právnickou kanceláriou, ktorú FIFA využívala na dodržiavanie etických princípov a tromi osobami zapletenými v korupčnom škandále so stávkovými spoločnosťami. Medzi viacnásobne skloňovanými tímami sa ocital Real Madrid, a medzi osobami bol aj Platiny za neopodstatnený príspevok \$2 miliónov dolárov od FIFA v roku 2011. Jérôme Valcke, generálny sekretár FIFA až do roku 2007 pre spoločnosť Umbrella SA, cez ktorú si zakúpil jachtu na Kajmanských ostrovoch. Ale aj iní hráči z Brazílie, Uruguaja, Spojeného kráľovstva, Turecka, Srbska, Holandska a Švédska. Z týchto hráčov sa najviac skloňovaným stal Messi zo Španielskej Barcelony.⁴³

Medzi dokumentmi sa našli aj spisy o Commerzbank, najväčšej Nemeckej banke, ktorú Nemecká vláda zachránila pri kríze v rokoch 2008 - 2009 sumou 18 miliárd €. Z toho vyplýva, že banka, ktorú zachránili Nemeckí daňoví poplatníci, pomáhala majetným Nemcom otvárať zahraničné firmy v daňových rajoch, kde by mohli obchádzať platné

---

⁴² INTERNATIONAL CONSORTIUM OF INVESTIGATIVE JOURNALISTS. 2016. Iceland's Prime Minister Ducks Question But The Answer Catches Up With Him. [online]. 2016. [cit. 2018-04-05]. Dostupné na internete: <<https://www.icij.org/investigations/panama-papers/20160403-iceland-prime-minister/>>

⁴³ INTERNATIONAL CONSORTIUM OF INVESTIGATIVE JOURNALISTS. 2016. Leak Ties Ethics Guru To Three Men Charged In FIFA Scandal. [online]. 2016. [cit. 2018-04-05]. Dostupné na internete: <<https://www.icij.org/investigations/panama-papers/20160403-ethics-fifa-scandal/>>

daňové zákony a teda oberať štátny rozpočet Nemecka o nezaplatené dane.⁴⁴ Táto správa bola mimoriadne dôležitá, keďže začiatok investigatívy bol práve v Nemecku. To spôsobilo reťazovú reakciu, v ktorej sa banky ako HypoVereinsbank a HSH Nordbank priznali samé a zaplatili pokuty vo výške 10 a 22 miliónov €.⁴⁵

Prekvapením v prípade bolo zistenie podpory diktátorských režimov a napríklad konkrétne vojny v Sýrii cez tieto spoločnosti v daňových rajoch, keďže sprostredkovali ukrytie finančných tokov aj pre firmy na sankčných listoch USA, alebo EÚ. Príkladom môže byť Rami Machlúf, dlhoročný priateľ Bašára al-Asáda, Sýrskeho diktátora. Rami bol najbohatším mužom v Sýrii, vlastnil telekomunikačnú spoločnosť Sýriatel, aerolinky a viaceré banky, na ktorého bol uvalený sankčný príkaz v roku 2008 v USA a v roku 2013 v EÚ. So svojou firmou na Britských panenských ostrovoch s názvom Drex Technologies obchodoval najmenej do roku 2013 a teda pomáhal svojmu priateľovi, rovnako ako Háfiz Machlúf cez Trading & Consulting Limited a Ehaba Machlúga cez Hoxim Lane Management Corp., udržať si moc a ekonomickú silu v krajine.⁴⁶

Posledný prípad, ktorý si predstavíme sa týkal prepojenia príbuzných priamych predstaviteľov Čínskeho režimu, ktorí investovali v daňových rajoch aby sa vyhli kontrole domácich úradov. Podľa medzinárodného konzorcia investigatívnych novinárov: “Medzi zákazníkmi Mossack Fonseca boli aj extrémne bohatí Číňania, ako napríklad Shen Guojon, ktorý založil čínsky reťazec obchodných centier Intime a v tomto obchode spolupracoval aj s kung fu hviezdou Jackie Chanom a inými spoluzakladateľmi, s ktorými založili na Britských panenských ostrovoch spoločnosť s názvom Dragon Stream Limited v roku 2008.⁴⁷”

Len v roku 2015 Panamská firma vybrala poplatky za 16 300 firiem v daňových rajoch, ktoré boli založené cez pobočky v Honkongu a Číne. Tieto spoločnosti tvorili vyše

---

⁴⁴ OBERMAYER, B. - OBERMAYER, F. 2017. Panama Papers. 1. vyd. Brno: Host - vydavatelství, s.r.o., 2017. 360 s. ISBN 978-80-7577-142-1, str. 58

⁴⁵ OBERMAYER, B. - OBERMAYER, F. 2017. Panama Papers. 1. vyd. Brno: Host - vydavatelství, s.r.o., 2017. 360 s. ISBN 978-80-7577-142-1, str. 59

⁴⁶ INTERNATIONAL CONSORTIUM OF INVESTIGATIVE JOURNALISTS. 2016. Law Firm's Files Include Dozens of Companies and people Blacklisted By U.S. Authorities. [online]. 2016. [cit. 2018-04-05]. Dostupné na internete: <<https://www.icij.org/investigations/panama-papers/20160404-sanctioned-blacklisted-offshore-clients/>>

⁴⁷ Tamže

29% aktívnych zahraničných firiem. Honkkong sa preto stal najviac aktívnou pobočkou v Ázii aj celosvetovo.

Medzinárodné právo nariaďuje sprostredkujúcim spoločnostiam, akou je aj Mossack Fonseca, aby vo zvýšenej miere preverovali napojenie svojich klientov na politické režimy. Takýmto osobám a k ich firmám boli v interných databázach pridelené označenia “enhanced due diligence” alebo “zvýšená povinná starostlivosť.” Firma teda zaznamenala Čínskych klientov, ale bez bližšej politickej špecifikácie.

Najlepšie to demonštruje prípad Xi Jimpin, dcéry Čínskeho premiéra Li Peng., ktorá spoločne s manželom vlastnila Cofic Investment do roku 2009, keď Britské panenské ostrovy uviedli do platnosti prísnejšie zákony proti praniu špinavých peňazí a zakázali jej existenciu. Mossack Fonseca dokonca ani v roku 2010 nepreverovala pozadie firmy a jej zástupcov, keď presúvali svoje akcie do inej tajne vytvorenej spoločnosti v Lichtenštajsku.

V inom prípade s Jasmine Li, ktorá je vnučkou bývalého člena Stáleho členského výboru v Číne nebol vyžiadaný ani doklad identifikačného preukazu, alebo fotky. Čo len potvrdzuje, že businessmeni v Číne často pristupujú k tomu, že sa snažia finančne podporovať rodiny top politických osobností v krajine cez ich manželky, deti, vnúčatá a ich blízkych príbuzných.⁴⁸

1.9.3 Vražda investigatívneho novinára Jána Kuciaka a Panama papers

Na Slovensku sme nemali priame spojenie na Medzinárodne konzorcium investigatívnych novinárov pracujúcich na kauze Panama Papers. Toto spojenie sa nadviazalo cez Pavlu Holcovú, riaditeľku Českého centra pre investigatívnu žurnalistiku. Za Slovenskú stranu bol na čele vyšetrovacieho tímu 27 ročný Ján Kuciak, reportér portálu Aktuality.sk, ktorý bol na konci Februára roku 2018 zavraždený so svojou snúbenicou Martinou Kušnírovou vo Veľkej Mači. Táto vražda spôsobila politický otras vlády na

---

⁴⁸ Tamže

Slovensku a medzinárodnú diskusiu o bezpečnosti žurnalistov ako aj ochrane princípov právneho štátu.

Zatiaľ nie je jasné prečo bola táto vražda na objednávku potrebná, ale všetko nasvedčuje tomu, že jeho odhalenia v rámci prania špinavých peňazí v Slovenskom priestore a ich verejné prezentovanie v článkoch a videách napomohli jeho tragickému koncu.⁴⁹ To všetko je len dôkazom vážnosti daných prípadov a snahy o ututlanie dôležitých skutočností v rámci finančnej mafie.

---

⁴⁹ YOUTUBE. 2017. Storytelling Ján Kuciak. [online]. 2017. [cit. 2018-04-05]. Dostupné na internete: <<https://www.youtube.com/watch?v=3BAVafHeyOU>>

2 Cieľ práce

Po zmene menového systému a nastavení jasných pravidiel v roku 1944 sa svetová ekonomika priblížila znovu ku stavu pred prvou svetovou vojnou, kedy jednotlivé kontinenty medzi sebou intenzívne obchodovali a svetový obchod napredoval vďaka novým vedecko-technickým výtvarným, populačnému boomeru ako aj snahe o maximalizáciu ziskov cez nachádzanie nových odbytových miest. To pokračovalo v 50. rokoch 20. storočia pri nanovo budovaní vojnou zničenej Európy, ktorú podporilo USA cez svoj Marshallov plán. V 60. a 70. rokoch keď boli kontinenty ponorené do studenej vojny bolo jasné, že otvorený konflikt by priniesol celosvetovú skazu a preto jediným riešením bolo čakať na vyčerpanie plánovaného hospodárstva štátov bývalého sovietskeho bloku. Táto stratégia sa ukázala byť reálnou v 80. rokoch kedy snahy o samostatnosť rezonovali vo viacerých spoločnostiach Východnej Európy.

Počas 70. rokov sa dolár odviazal zo zovretia fixného kurzu voči zlatu pádom Brettonwoodského menového systému, po ktorom nasledovala dohoda v Kingstovne z roku 1976, ktorá úplne zrušila fixný kurz zlata.⁵⁰ Uvoľnenie menových systémov do režimu plávajúcich mien ako aj vznik internetu, ktorý prepojil celý svet a zrýchlil medzinárodnú výmenu tovaru aj služieb prispel ku vytvoreniu a prepojeniu medzinárodných finančných väzieb, ktoré sú základom svetového finančného sektora.

Hlavným cieľom práce je na základe teoretických východísk analyzovať a zhodnotiť finančný sektor EÚ z pohľadu úloh vyplývajúcich z prania špinavých peňazí, daňových únikov a nástrojov na ich elimináciu.

Naplnenie tohto hlavného cieľa je podmienené vytýčením a splnením parciálnych cieľov v nasledujúcom znení.

1. Determinovať úlohy finančného sektora v EÚ v rámci kompetencií jednotlivých zložiek
2. Objasniť mieru zodpovednosti pre finančný sektor v rámci ochrany proti praniu špinavých peňazí a daňovým únikom.
3. Zhodnotiť kroky ECB a regulačných autorít EÚ v pokrízovom období v rámci boja proti praniu špinavých peňazí a daňovým únikom.

---

⁵⁰ ŠKODÁČKOVÁ, M. 2013. Postavenie a úloha dolára v medzinárodnom menovom systéme. [online]. 2013. [cit. 2018-04-05]. Dostupné na internete: <https://is.bivs.cz/th/21215/bivs_m/DP_Skodackova.pdf> str. 13

4. Analyzovať principiálne trhliny finančného systému, ktoré dovoľujú ilegálne aktivity tohto charakteru.

3 Metodika práce a metódy skúmania

Samotnému kompletizovaniu práce predchádzal hĺbkový prieskum problematiky prania špinavých peňazí a ochrane proti takýmto praktikám v podmienkach EÚ ako aj USA. Vo väčšine prípadov sme uprednostnili aktuálnejšie internetové zdroje pred knižnými. Tie sme následne analyzovali a systematicky spracovali do prehľadu v časti teoretické východiská doma i v zahraničí.

Následne sme zo získaných poznatkov tvorili po dôkladnom analyzovaní odpovede na jednotlivé parciálne ciele, čím sme sa dopracovali až ku zodpovedaniu hlavného cieľa práce. Táto práca je teoretického charakteru a pri jej vypracovaní nebol použitý primárny výskum, väčšina zdrojov z ktorých vychádzame sú sekundárneho charakteru, resp. popisujú súvislosti, ktoré sme považovali za principiálne dôležité pre kompletné pochopenie danej problematiky.

Medzi primárne zdroje môžeme zaradiť znenia nových Európskych smerníc, pravidiel Svetovej finančnej akčnej jednotky, ktoré sme detailne rozobrali a popísali. Rovnako aj priame fakty týkajúce sa kauzy Panama Papers.

Napriek tomu si dovoľujeme tvrdiť, že základný prínos tejto práce je v jej pohľade na úlohy finančného sektora, ktorý popisuje od jeho principiálnej tvoriacej jednotky, ktorou je transakcia, až po riešenie problému zneužitia tohto základného kameňa proti spoločnosti z ktorej vzišiel na financovanie a konanie kriminálnych aktivít.

Pri vypracovaní sme primárne a sekundárne zdroje pozorovali a analyzovali z viacerých pohľadov čomu predchádzala ich syntéza a následná dedukcia. V rámci výskumu sme sa zúčastnili stretnutia Slovensko - Rakúskej obchodnej komory v Hoteli Austria Trend **** v Bratislave, ktoré sa uskutočnilo 19.4.2018 na tému: Čo priniesla novela zákona o praní špinavých peňazí? Zmeny, ktoré Vás nepotešia. Ide o dôsledok konkrétnych Európskych nariadení, ktoré rozoberáme vo výsledkoch práce.

Zistené reakcie podnikateľov sme zakomponovali do časti Diskusia a jednotlivé časti najdôležitejších materiálov z konferencie ponúkame v prílohách predloženej diplomovej práce.

4 Výsledky práce

Hlavným cieľom práce je na základe teoretických východísk analyzovať a zhodnotiť finančný sektor EÚ z pohľadu úloh vyplývajúcich proti praniu špinavých peňazí a bankovým únikom.

Naplnenie tohto hlavného cieľa je podmienené vytýčením a splnením parciálnych cieľov v nasledujúcom znení.

5. Analyzovať znenie odporúčaní FATF z roku 2012 aj so zmenami.
6. Analyzovať legislatívne zmeny v rámci Európskeho systému finančného dohľadu.
7. Objasniť mieru zodpovednosti finančného sektora v rámci ochrany proti praniu špinavých peňazí a daňovým únikom z pohľadu kauzy Panama Papers
8. Analyzovať principiálne trhliny finančného systému, ktoré dovoľujú ilegálne aktivity tohto charakteru.

4.1 Analýza znenia odporúčaní FATF z roku 2012 aj s doplneným znením

Na týchto odporúčaníach sa zhodlo 180 krajín a stali sa základom pre boj proti praniu špinavých peňazí a financovania terorizmu. V nasledujúcej tabuľke si priblížime jednotlivé odporúčania a každé si v krátkosti popíšeme.⁵¹

Tabuľka 7: **Odporúčania FATF s popisom z roku 2012**

Číslo a názov odporúčaní	Katégoria	Popis odporúčania
1. Hodnotenie rizík a uplatňovanie prístupov založených na hodnotení rizika	AML/CFT postupy a koordinácia	Krajiny by mali vedieť zhodnotiť možné riziko podľa stupňa vývoja hospodárstva a zabezpečiť aby finančné aj nefinančné inštitúcie vyhodnocovali tieto rizika vo svojich opatreniach.

⁵¹ FINANCIAL ACTION TASK FORCE. 2018. International standards on combating money laundering and the financing of terrorism & proliferation. [online]. 2018. [cit. 2018-04-07]. Dostupné na internete: <<http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>>

2. Národná kooperácia a koordinácia		Krajiny by mali zabezpečiť medzinárodnú kooperáciu pri výmene informácií a dosiahnuť inštitucionálnu prepojenosť orgánov činných v trestnom konaní.
3. Porušenie zákona o praní špinavých peňazí	Pranie špinavých peňazí a konfiškácia	Krajiny by mali kriminalizovať pranie špinavých peňazí podľa dohovoru z Viedne a Palerma.
4. Konfiškácia a dočasné opatrenia		Krajiny by mali prijať opatrenia podobné dohovorom z Viedne a Palerma pričom majú právne aj prakticky zabezpečiť konfiškáciu sprenevereného majetku.
5. Porušenie zákona o financovaní terorizmu	C. Financovanie terorizmu a financovanie šírenia zbraní hromadného ničenia	Krajiny by mali kriminalizovať financovanie terorizmu, či už ide priamo o skupiny, alebo jednotlivcov.
6. Zameranie finančných sankcií v spojení s terorizmom a financovaním terorizmu		Krajiny by mali implementovať legislatívu o finančných sankciách, ktorá podoprie medzinárodný sankčný aparát bezpečnostnej rady OSN.
7. Zameranie finančných sankcií v spojení so šírením zbraní hromadného ničenia		Krajiny by mali zaviesť finančné sankcie na zastavenie financovania šírenia zbraní hromadného ničenia a to okamžite od vyhlásenia rezolúcie bezpečnostnej rady OSN.
8. Neziskové organizácie		Krajiny by mali adekvátne doplniť znenia zákonov pre neziskové organizácie, ktoré sú benevolentné voči priamej alebo nepriamej podpore teroristických

		organizácií a aktivít.
9. Zákony o ochrane osobných údajov vo finančných inštitúciach	D. Preventívne opatrenia	Krajiny by sa mali ubezpečiť, že ich zákony o ochrane osobných údajov nebudú v rozpore s nariadeniami FATF.
10. Zákaznícka starostlivosť		<p>Krajiny by nemali dovoliť finančným inštitúciám viesť anonymné účty. A mali by hlásiť takéto aktivity ak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dochádza ku napojeniu na právnické osoby • Prichádzajú nepravidelné vklady nad 15 000EUR/USD • Je podozrenie na pranie špinavých peňazí • Je podozrenie na falšovanie osobných údajov
11. História transakcií		Finančné inštitúcie v krajine by mali viesť históriu transakcií aspoň po dobu 5 rokov a to domácich aj medzinárodných, údaje o platobných kartách, cenných papieroch, dokumentácií zákazníkov.
12. Politicky angažované osoby		Finančné osoby by mali vedieť prehodnotiť či ich klienti sú napojení na politické štruktúry alebo nie. Okrem toho by mali zistiť zdroje bohatstva vkladov a ich pôvod, pri podozrení sú povinné nahlásiť možné riziko zneužitia systému na pranie špinavých peňazí.
13. Korešpondenčné bankovníctvo		V prípade zistenia nezrovnalostí pri medzinárodných transakciách by mali banky zdokumentovať a oznámiť tento fakt, okrem toho by nemali spolupracovať a teda posilať a ani prijímať platby s bankami v daňových rajoch.

14. Peniaze alebo služby prevodu hodnoty		Pri všetkých presunoch kapitálu alebo bohatsva by sa finančné inštitúcie mali ubezpečiť o existencii legálneho zdroja príjmu zákazníkov a vyhodnocovať každé riziko prania špinavých peňazí.
15. Nové technológie		Finančné inštitúcie by mali prehodnocovať aj investície a presuny kapitálu z dôvodu podpory rozvojových regiónov, alebo presunu nových výrobných technológií.
16. Wire transféry, alebo kreditné transféry		Pri týchto presunoch by finančné inštitúcie mali zabezpečiť pravdivosť sprievodných správ, informácií v nich a zhodnotiť riziko zdroja príjmov zasielateľa, alebo prijímateľa či už ide o fyzickú, alebo právnickú osobu.
17. Naviazanosť na externých dodávateľov		Krajiny môžu dovoliť finančným inštitúciám spolupracovať s externými dodávateľmi, ale to len za predpokladu, že je zabezpečené neporušovanie bodu 10 a daný partner postupuje v znení odporúčaní FATF.
18. Vnútorne kontroly, zahraničných pobočiek a sprostredkovateľov		Finančné inštitúcie by mali zabezpečiť dostatočné kontrolné systémy pre domáce centrály aj zahraničné pobočky a sprostredkovateľov ich podnikania.
19. Krajiny s vyšším rizikom		Finančné inštitúcie v krajinách ktoré FATF považuje za rizikové by mali pristupovať ku prísnejším opatreniam voči svojim zákazníkom.
20. Hlásenie podozrivých transakcií		Ak finančná inštitúcia má reálne podozrenie, že fondy ktoré spravuje sú z

		ilegálnych trestných činností má to ohlásiť národnej spravodajskej finančnej jednotke.
21. Ochrana inštitúcií a osôb ktoré skryto varujú orgány		V krajinách by mali byť prijaté zákony na ochranu inštitúcií a fyzických osôb, ktoré riskujú poukázaním na nelegálne aktivity.
22. Starostlivosť o organizácie a profesie, ktoré sa priamo stretávajú s vysokými finančnými sumami		Medzi tieto organizácie patria kasína, realitné kancelárie, díleri drahých kovov, notári, firmy zabezpečujúce bezpečnosť, transport alebo iné služby založené na vysokých sumách a veľkej dôvere. Všetky tieto by mali zhodnotiť platobné možnosti klientov a ich nesúlad medzi reálnymi predkladanými sumami.
23. Iné opatrenia pre organizácie a profesie, ktoré sa priamo stretávajú s vysokými finančnými sumami		Všetky tieto organizácie by mali nahlásiť podozrivé aktivity na základe zhodnotenia miery rizika.
24. Transparentnosť a obohatenie právnických osôb	E. Transparentnosť a obohatenie na právnických osobách a pred pripravených zmluvách	Krajiny by mali prijať opatrenia na zamedzenie zneužívania právnických osôb na vlastné obohatenie sa bez priznania dane, alebo s úmyslom financovania teroristických aktivít.
25. Transparentnosť a obohatenie na predpripravených zmluvách právnických osôb		Krajiny by mali prijať opatrenia na zamedzenie zneužívania dohôd medzi jednotlivými právnickými osobami na podporu prania špinavých peňazí, alebo financovania terorizmu.
26. Regulácia a dohľad nad finančnými inštitúciami	Moc a zodpovednosť	Krajiny by mali prijať opatrenia na zabezpečenie dodržiavania dohovorou a

	kompetentných autorít a iných zainteresovaných inštitúcií	odporúčaní FATF v rámci národného hospodárstva. Všetky finančné inštitúcie by mali byť právoplatne licenciované a pravidelne previerkované.
27. Výkony dohľadu		Orgány dohliadajúce na plnenie odporúčaní by mali mať právomoci adekvátne posúdiť dané prípady a vyvodiť priame následky, či už ide o okamžité pozastavenie činnosti alebo súdne pojednávanie.
28. Regulácia a dohľad pre organizácie a profesie, ktoré sa priamo stretávajú s vysokými finančnými sumami		V tejto súvislosti kasína by mali mať licencie a štáty majú zabezpečiť plošnú kontrolu týchto inštitúcií podobne ako je to pri finančných inštitúciách.
29. Finančné spravodajské jednotky		Úlohou týchto spravodajských jednotiek by malo byť prijímanie podnetov a ich analytické preverenie, po ktorom má nasledovať upovedomenie orgánov činných v trestnom konaní.
30. Zodpovednosti orgánov činných v trestnom konaní a investigatívnych autorít		Krajiny majú zabezpečiť, aby orgány činné v trestnom konaní mali plnú moc nad výkonom svojej služby a dostupné všetko potrebné vybavenie a informácie.
31. Právomoci orgánov činných v trestnom konaní a investigatívnych autorít		Tieto orgány by mali dostať právomoci ktoré sú nevyhnutné pre objektívne zistenia prekročení zákona a vyžadujú aj povolenia na utajené operácie, odpočúvanie, prístup ku počítačovým systémom a kontrole pošty.
32. Hotovostní kuriéri		Krajiny by mali zabezpečiť, aby nedochádzalo ku prevodu peňazí v hotovosti a to najmä cez hranice.

33. Štatistiky		Krajiny by mali viesť podrobné štatistické systémy a históriu konfiškácií majetku, zmrazovania účtov, nebezpečných osôb alebo aj porušenie zákonov o praní špinavých peňazí a financovaní terorizmu.
34. Sprevádzanie a spätná väzba		Kompetentné národné authority majú za úlohu sprevádzať inštitúcie a zainteresované fyzické osoby v boji proti organizovanému zločinu a zisťovať ich postoje, návrhy a odporúčania.
35. Sankcie		Krajiny by sa mali ubezpečiť, že pri porušení zákonov proti praniu špinavých peňazí a financovania terorizmu majú pripravené efektívne sankčné opatrenia.
36. Medzinárodné nástroje		Krajiny by sa mali okamžite stať súčasťou združení a podpísať medzinárodné dohovory ak tak ešte neurobili a tým zabezpečiť prístup svojim splnomocneným zložkám ku medzinárodným databázam a zdrojom.
37. Vzájomná právna pomoc		Krajiny by mali rýchlo spolupracovať na vytvorení legislatívnych rámcov vo svojej krajine ale aj susedných krajinách, ktoré by napomohli v boji proti praniu špinavých peňazí a daňovým únikom.
38. Vzájomná právna pomoc - zmrazenie a konfiškácia		Krajiny by sa mali ubezpečiť o tom, že majú existujúce a fungujúce právne rámce na vykonanie konfiškácií alebo zmrazenia majetku v prípade takejto požiadavky zo zahraničia.
39. Vydanie		Krajiny by mali zabezpečiť právne

		rámce na vydanie podozrivých osôb do zahraničia v prípade, že existujú dôkazy o vykonaní skutkov v rozpore so zákonmi o praní špinavých peňazí a financovaní terorizmu.
40. Ďalšie formy medzinárodnej kooperácie		Krajiny by sa mali ubezpečiť o tom, že ich štáty a administratívne systémy sú schopné rýchlo a efektívne reagovať na možné hrozby a krízové situácie.

Prameň: Vlastné spracovanie podľa: <http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>

Tento dokument popísaný v tabuľke 7, slúži medzinárodnému spoločenstvu 180 krajín ako základ pre vytvorenie efektívneho systému boja proti organizovanému zločinu. Základnou zložkou je prijatie zákonov, ktoré popíšu prekročenie daných nariadení ako trestný čin. To sa vzťahuje na fyzické osoby, právnické osoby ako aj inštitúcie, ktoré priamo nevytvárajú zisk, ale môžu napomáhať jeho legalizácií ako sú napríklad kasína. To pokračuje vytvorením finančnej spravodajskej jednotky, ktorá zabezpečuje prostredníka medzi ohlasovateľom zločinu a orgánmi činnými v trestnom konaní.

Nasledujúcim ktorom by malo byť vytvorenie dohľadu nad finančným sektorom ako aj splnomocnenie orgánov činných v trestnom konaní pri boji s týmto typom zločinu. Malo by nasledovať prijatie sankčnej a vyhost'ovacej legislatívy, ktorá zabezpečí prevoz medzinárodného delikventa do jeho vlasti. A posledným krokom je medzinárodná spolupráca a pomoc, ktorá je nevyhnutná pre dosiahnutie úspešného vyriešenia daných prípadov.

4.2 Analýza legislatívnych zmien v Európskom systéme finančného dohľadu.

V predchádzajúcich častiach práce sme už popísali Európsky systém finančného dohľadu (ESFS). Ten obsahuje súčasti zaoberajúce sa bankovým dohľadom, trhom cenných papierov a poisťovníctvom spojeným s dôchodkovým poistením. Na základe

tohto rozdelenia rozanalizujeme legislatívne zmeny a systém dohľadu nad finančným sektorom.

4.2.1 Európske orgány dohľadu nad finančným sektorom

Ich úlohou je vytvárať pravidlá a pomocné príručky pre finančné inštitúcie a navrhovať systémové riešenia pre zefektívnenie Európskeho finančného systému. Od roku 2016 ESA podala na schválenie do Európskeho parlamentu 2 dokumenty technických štandardov a 2 dokumenty s pokynmi a odporúčaniami.

4.2.2. Pokyny a odporúčania pre dohľad na základe zhodnotenia rizika z novembra 2016

Tieto pokyny a odporúčania na zhodnotenie rizika v oblasti prania špinavých peňazí a financovania terorizmu a následné kroky ktoré majú byť prijaté najmä ak ide o citlivé skutočnosti, pomohli zadefinovať a nastaviť systémový prístup ku riešeniu tohto problému. Základným prínosom podľa EBA, je pochopenie, že systémovo nedôležité firmy, ktoré majú len malé percentuálne zastúpenie na celkových finančných aktivitách v EÚ môžu spolupracovať a zabezpečovať markantné finančné zábezpeky ilegálnym aktivitám teroristických skupín. Práve takéto na prvý pohľad bezvýznamné firmy unikajú dohľadu kontrolných orgánov.⁵²

V tomto dokumente je opísaný prístup, ktorý napomáha odhaľovaniu takýchto aktivít a obsahuje 4 časti⁵³:

- Identifikovanie rizikových faktorov ML/TF, kedy príslušné authority obdržia informácie o domácich aj zahraničných nebezpečenstvách ohrozujúcich trh.
- Posúvanie informácií príslušným orgánom na dosiahnutie kompletného obrazu rozsahu prepojení na finančné alebo kreditné inštitúcie a iné skupiny.
- Zasadenie AML/CFT aktivít dohľadu na základe predošlého zhodnotenia rizika, ktoré zistia obsah aktivity, dĺžku, frekvenciu a závažnosť na mieste aj z makro perspektívy.

---

⁵² EUROPEAN BANKING AUTHORITY. 2013. Guidelines on risk based supervision. [online]. 2013. [cit. 2018-04-07]. Dostupné na internete: <<http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/anti-money-laundering-and-e-money/guidelines-on-risk-based-supervision/-/regulatory-activity/press-release;jsessionid=93B5BBB9556AC4ECE3598E79BC609372>>

⁵³ JOINT GUIDELINES. 2016. Joint Guidelines - Risk-Based Supervision Guidelines. [online]. 2016. [cit. 2018-04-07]. Dostupné na internete: <https://esas-joint-committee.europa.eu/Publications/Guidelines/Final_RBSGL_for_publication_20161115.pdf>

- Monitorovanie a preskúvanie dát v rámci hodnotenia rizík a zabezpečenie aktualizácie nových dát pre manažment rizika.

4.2.3 Spoločný názor Európskych autorít finančného dohľadu na pranie špinavých peňazí a financovanie terorizmu ako hrozby pre Spoločný finančný sektor z februára 2017

Tento spoločný názor deklaruje potrebu adresného prístupu k jednotlivým zložkám finančného systému,⁵⁴ v rámci tejto požiadavky pokračuje špecifickými odporúčaniami, ktoré vznikli aj na základe medzinárodného prieskumu štátnych finančných autorít:

- V rámci bankovníctva, autority nerozlišujú medzi rôznymi typmi bánk a ich rozdielnymi úlohami. Okrem toho ich hodnotenia často nie sú reálne pre slabé monitorovanie a problém s overením zistených dát. Často sa stretávame s problémom popísania rizika obchodného modelu konkrétnej banky a slabého implementovania opatrení proti ML/TF. V neposlednom rade senior manažment neprioritizuje tieto opatrenia pred operatívou podnikania. Zdravotný stav tohto sektora mnohé inštitúcie považujú za dobrý až veľmi dobrý, čo je pre vyššie spomenuté dôvody často mýlne.

- Nie všetky štátne autority vedia popísať kreditné únie aj preto, lebo medzi jednotlivými krajinami ich veľkosť a teda aj dôležitosť veľmi kolíše. Mnoho členov nemalo predstavu o podstate ML/TF problému a ich zodpovednosť. Keďže ide o dobrovoľné únie v ktorých sú jednotliví členovia na seba vzťahovo naviazaní a často nemajú sankčnú politiku, kooperácia proti ML/TF aktivitám je obmedzená.

- V oblastiach sprava majetku, cenné papiere a ich manažment, dotazník zaznamenal protirečivé odpovede pre problematické zadefinovanie týchto pojmov. Napriek tomu časť sprava majetku bola ohodnotená známkou obstojne. Najväčšie riziká boli identifikované v spoluprákach s vlastníkmi majetku. V sektore cenných papierov bola pridelená známka dobre, s problémami pri implementácií nových nariadení a zhodnotení rizika pri jednotlivých klientoch. Najdôležitejším zistením bolo, že v týchto oblastiach pre

---

⁵⁴ EUROPEAN BANKING AUTHORITY. 2017. Joint Opinion on risks of money laundering and terrorist financing affecting the Union's financial sector. [online]. 2017. [cit. 2018-04-07]. Dostupné na internete: <<http://www.eba.europa.eu/documents/10180/1759750/ESAS+Joint+Opinion+on+the+risks+of+money+laundering+and+terrorist+financing+affecting+the+Union%E2%80%99s+financial+sector+%28JC-2017-07%29.pdf>>

dlhodobí zmluvný vzťah nedochádza ku zmene správania medzi firmou a klientom ani keď sa zistí podozrivé správanie, alebo transakcie.

- O úrovni dodržiavania platnej legislatívy proti ML/TF v oblasti životných poistení neboli schopné hovoriť viaceré oslovené národné authority. To pre všeobecné vnímanie nízkeho rizika voči ML/TF aktivitám. Zistené nezrovnalosti boli spôsobené nepochopením legislatívy, alebo malou snahou o jej implementáciu.

- Poskytovatelia platieb a elektronických peňazí boli ohodnotení známkou dobre, resp. uspokojivo. Naproti tomu v 9 členských krajinách sa zistili veľmi vážne nedostatky z čoho usudzujeme, že vnímanie tohto sektora závisí od vyspelosti ekonomiky a vytvorených regulačných systémov na detekciu podozrivých aktivít.

4.2.4 Regulačné technické štandardy na pomoc členským štátom určiť, kedy by poskytovatelia platobných služieb a vydavatelia elektronických peňazí mali určiť centrálny kontaktný bod (CCP) na podporu boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu z júna 2017

Tento návrh zákona bol dokončený 26. júna 2017 a predložený Európskej komisii, zatiaľ nebol prijatý. Podstatou problému, ktorý tento zákon rieši je, že sa v členkej krajine otvorí zahraničná pobočka finančnej inštitúcie, ktorá spadá pod legislatívu danej krajiny a má povinnosť nasledovať kroky v boji proti ML/TF v danej krajine. V realite sa takéto pobočky ťažko kontrolujú a nastáva legislatívny discenzus pre rôzne štátne náhľady na danú problematiku. Vytvorením jednotného kontaktného centra sa zvýši efektívnosť vyšetrovania alepší risk manažment v boji proti ML/TF aktivitám v EÚ.⁵⁵

4.4.5 Pokyny na prevenciu transferu fondov ktoré môžu byť použité na ML/TF účely zo septembra 2017

V podmienkach Európskej únie platiteľ peňazí využíva platobné kanály podľa zvolenej služby na dosiahnutie prijimateľa. Poskytovateľ týchto služieb musí zabezpečiť kompletne korektné znenie informácií na strane platiteľa aj na strane prijimateľa aby sa

---

⁵⁵ EUROPEAN BANKING AUTHORITY. 2017. RTS on CCP to strengthen fight against financial crime. [online]. 2017. [cit. 2018-04-07]. Dostupné na internete: <<http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/anti-money-laundering-and-e-money/rts-on-ccp-to-strengthen-fight-against-financial-crime>>

znižili riziko nedoručenia na fond alebo účet prijímateľa a tieto informácie musí archivovať.

Táto nová legislatívna úprava presne a detailne popisuje postupy pre poskytovateľa služby v prípade nekompletnej informácie poskytnutej počas prevodu a zároveň ako postupovať v takomto prípade aby došlo ku harmonizovaniu Euróskych postupov proti praniu špinavých peňazí a daňovým únikom.⁵⁶

4.4.6 Regulačné technické štandardy špecifikujúce ako by mali kreditné a finančné inštitúcie manažovať ML/TF risk na skupinovom leveli kedy firmy majú mnoho pobočiek a majoritne vlastnených firiem v tretích krajinách kde Európska legislatíva nemá právomoci z Decembra 2017

Tento prvotný koncept bol publikovaný 6. Decembra 2017 a predložený Európskej komisii s úpravou pre spoločnosti s pobočkami v tretích krajinách. Tieto spoločnosti musia prijať opatrenia na zamedzenie ML/TF aktivít, medzi ktoré patria⁵⁷:

- Získanie povolení zákazníkov na spracúvanie a posudzovanie ich osobných údajov.
- Predložiť potvrdenia na ubezpečenie, že zahraničné pobočky majú systémy na zaregistrovanie a manažovanie risku ML/TF.
- Reštriktívna politika finančných služieb voči takýmto pobočkám a v prípade nízkeho risku vyžadovanie zhody vrcholného manažmentu, ktorý odobrí bezúhonnosť týchto transakcií.
- Obmedziť schopnosť iných súčastí danej skupiny spoliehať sa na zákaznícky prístup vedený zahraničnou pobočkou v zmysle zahraničnej legislatívy najmä pri rizikových zákazníkoch bez uchovania histórie platieb a informácií o zákazníkovi celou skupinou.

V prípadoch kedy risk manažment nebude schopný authority dohľadu môžu zakázať transakcie alebo obchodovanie s touto pobočkou v rámci Európskeho priestoru.

---

⁵⁶ EUROPEAN BANKING AUTHORITY. 2017. Guidelines to prevent transfers of funds can be abused for ML and TF. [online]. 2017. [cit. 2018-04-07]. Dostupné na internete: <<http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/anti-money-laundering-and-e-money/guidelines-to-prevent-transfers-of-funds-can-be-abused-for-ml-and-tf/-/regulatory-activity/press-release;jsessionid=D012CAC7E5A7D0FC3DC7177ABF334C63>>

⁵⁷ EUROPEAN BANKING AUTHORITY. 2017. RTS on the implementation of group wide AML/CFT policies in third countries. [online]. 2017. [cit. 2018-04-07]. Dostupné na internete: <<http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/anti-money-laundering-and-e-money/rts-on-the-implementation-of-group-wide-aml/cft-policies-in-third-countries>>

4.3 Objasnenie miery zodpovednosti finančného sektora z pohľadu kauzy Panama Papers a odporúčaní TATF

V predošlých častiach tejto diplomovej práce sme si priblížili problematiku kauzy Panama Papers, ktorá sa pre svoj rozsah uniknutých informácií (2,6 TB- zdroj – kniha PP), stala najväčším únikom informácií vôbec. Na základe predložených informácií sa teraz pokúsime demonštrovať mieru zodpovednosti finančného sektora a jeho negatívny prínos v probléme ML/TF.

Objasnenie miery zodpovednosti pre finančný sektor je priam jasné. Všetky transakcie Mossack Fonseca boli sprostredkované cez zazmluvnené banky a inštitúcie v daňových rajoch. Pritom nešlo o pár desiatok, ale o niekoľko tisíc bankových partnerov. Samozrejme tieto banky nedodržiavali platnú legislatívu a dokonca pomáhali pri utajení týchto skutočností pred vládnymi orgánmi, takéto priame dôkazy sa nemusia komentovať, čo ale môžeme priniesť je prehliadnutie, tejto na prvý pohľad jednoduchej kriminálnej činnosti, ktorá zostávala skrytá počas mnohých desaťročí. Na všetky tieto prípady sa pozrieme cez nariadenia TATF a popíšeme si, koľkým z nich by sa dalo predísť.

Tabuľka 8: **Zhodnotenie použitia odporúčaní TATF ako spôsobu zmiernenia, resp. odstránenia dôsledkov kauzy Panama Papers.**

Názov a popis prípadu z kauzy Panama Papers	Odporúčania TATF, ktoré mohli zmierniť alebo odstrániť konkrétny prípad
Panama papers celkovo	Odporúčania: 1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 35, 36, 37, 39, 40,
Islandský premiér	Odporúčania: 2, 4, 10, 12, 13, 14, 17, 24, 29, 35, 37, 39, 40,
FIFA	Odporúčania: 9, 10, 12, 13, 14, 17, 29, 37, 39, 40,

Commerzbank	Odporúčania: 9, 10, 12, 13, 14, 16, 17, 20, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 31, 37, 39, 40,
Sýria	Odporúčania: 1, 5, 7, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 21, 24, 26, 27, 29, 32, 35, 36, 37, 39, 40,
Prepojenie na Čínske politické elity	Odporúčania: 1, 5, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 21, 24, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 35, 36, 40, 37, 39,

Prameň: Vlastné spracovanie podľa odporúčaní FATF 2012

Podľa znenia tabuľky 8 môžeme dedukovať, že viaceré odporúčania TATF nevstúpili do platnosti práve na miestach, kde sa vykonávalo najviac kriminálnej aktivity. Jednotlivé znázornené prípady sú len demoštráciou ľudskej kreativity, ktorej napomohlo zneužívanie finančného sektora.

Základnými spojujúcimi prvkami pri všetkých prípadoch bola motivácia aktérov zabezpečiť finančné obohatenie pre dosiahnutie politických alebo ekonomických cieľov. Zatiaľ čo v Číne sa snažili top manažéri podporovať vládne rodiny na zabezpečenie ich pozície na trhu, v Sýrii šlo o financovanie vojny. Prípady Islandskeho premiera, hráčov a manažérov vo FIFA alebo machinácie Commerzbank boli podložené snahou o neoprávnené obohatenie sa.

4.4. Analýza principiálnych trhlín finančného systému, ktoré dovoľujú ilegálne aktivity finančného charakteru.

Na základe preštudovaných materiálov sa teraz pokúsime zdefinovať základné trhliny finančného sektora, ktoré dovoľujú realizáciu prípadov akým bolo odhalenie Panama Papers.

Na základe bankového tajomstva sa vytvoril priestor pre malé štáty s nízkym počtom obyvateľov a nevhodnými industriálnymi podmienkami na vytvorenie bankových schém, ktoré podporovali prílev cudzieho kapitálu, jeho ochranu a ochranu jeho

vkladateľov. Bankové tajomstvo prirodzene nie je problémom, ak inštitúcie realizujúce toto nariadenie zostávajú transparentné a samy sú garantom opodstatnenia bankového tajomstva vo vzťahu ku klientovi a ochrane jeho osobných informácií. Problém nastáva vtedy, ak pre vidinu väčšieho zisku za sprostredkovanie sa bankové tajomstvo začne zneužívať v prospech klienta, v prospech inštitúcie a v neprospech spoločnosti, kde boli výnosy vyprodukované.

Ďalším javom je ignorácia medzinárodnej snahy v boji proti praniu špinavých peňazí a daňovým únikom. Väčšina trhovo rozvinutých demokratických ekonomík podporuje boj proti ML/TF, pretože príjmy pre štátne rozpočty plynú z aktivity občanov ktorá je zdaňovaná, a zároveň tí istí občania vyžadujú od štátu sociálne systémy, ochranu a zvyšovanie životného štandardu. Na druhej strane stoja krajiny nedemokratických zriadení, pre ktoré je dôležité akumulovať osobné financie v komunistickom štáte, akým je napríklad Čína, alebo zabezpečiť priebeh vojny ako sme to videli v Sýrii, alebo si udržať moc, ako to môžeme vidieť vo viacerých Afrických krajinách, ktoré disponujú enormným prírodným bohatstvom z ktorého neťažia obyvatelia, ale neobmedzený vládovia. Je úplne prirodzené, že pre tieto dôvody existujú krajiny, pre ktoré je výhodnejšie neprijímať nariadenia proti ML/TF, lebo by oslabili ich mocenské pozície v krajine. Preto znovu prirodzene sa vytvoril nový trh pre daňové raje, ktorý vyplnil medzeru dopytu po skrytej ekonomike ovplyvňujúcej reálne dianie.

Najväčším prekvapením pre Európu bolo dokázanie prepojenia Commerzbank na daňové raje v Paname, čo dokazuje predstieranú snahu o finančnú transparentnosť. Krajina na čele Európskej únie, ktorej banka bola prefinancovaná počas hospodárskej krízy v rokoch 2008 - 2009 sumou 18 miliárd €, figurovala na liste spolupracujúcich s Panamskou Massack Fonseca.

Na druhej strane, pri pohľade na tabuľku 5 môžeme vidieť, že vyše 90000 pobočiek vzniklo v Hongkongu, Švajčiarsku a Spojenom Kráľovstve. Čína je komunistickou zemou, ktorá deklaruje sociálny štát, Švajčiarsko sa považuje za jednu z najviac vyvinutých demokracií vôbec a v Spojenom Kráľovstve sa nachádza London City,

najväčšie svetové obchodné centrum.⁵⁸ Pričom Spojené Kráľovstvo a Švajčiarsko sú stálymi členmi Finančnej akčnej skupiny a Čína je v Ázijsko- Pacifickej skupine.

Morálny úpadok finančných inštitúcií a apatia voči spoločenskej zodpovednosti

Kredit, vznikol na základe Latinského *credere*, čo znamená veriť, dôverovať. Veriteľ veril dlžníkovi, že zaplatí svoju dlžobu, a vkladateľ veril banke, že sa postará o jeho vklady. Kupujúci verí predávajúcemu, že dostane za dohodnutú cenu očakávanú kvalitu. Celý obchodný svet pracuje na princípe dôvery a vždy keď sa dôvera poruší dochádza ku sebecku, ktoré si často vyžaduje podstúpenie väčšej miery rizika. To spôsobuje narastanie nestability a prispieva ku nerovnomernému rozdeľovaniu bohatstva.

Finančný sektor operuje najmä s úverovou spôsobilosťou, dôverou a budúcnosťou a teda aj neistotou a rizikom. Ak sa tieto veličiny dopĺňajú na základe rozvážnej snahy pomôcť zákazníčkovi, môžu priniesť multiplikačným efektom rast a prosperitu, na druhej strane pri prevahe egoizmu a sebeckva sú významným nástrojom na rozkolísanie svetovej ekonomiky.

---

⁵⁸ THE GUARDIAN. 2017. London still world's top financial centre despite Brexit, says survey. [online]. 2017. [cit. 2018-04-07]. Dostupné na internete: <<https://www.theguardian.com/business/2017/sep/11/london-financial-centre-brexit-frankfurt-dublin-new-york-donald-trump>>

5 Diskusia

Pri pohľade na udalosti posledných rokov a vývoj finančného sektora si dovoľíme tvrdiť, že sa nebojíme nových výziev, neistej budúcnosti alebo prírodných katastrof, skôr máme strach z toho, či finančný sektor bol vytvorený na pomoc spoločnosti, alebo preto aby cez spoločnosť pomohol tým, ktorý v ňom figurujú. Myslíme si tiež, že práve táto otázka bude rezonovať aj v najbližších obdobiach, lebo v rámci histórie finančných bublín, daňových únikov, prania špinavých peňazí alebo financovaní terorizmu sme sa stretli častejšie so zlyhaním ľudského faktora než s nedostatočnou legislatívou alebo neexistujúcimi pravidlami. Napriek tomu v nasledujúcich riadkoch pripomenieme veľmi reálne a niektoré plánované zmeny, ktoré vytvoria rámce pre nové storočie ekonomického rastu a prosperity aj u nás.

Budúcnosť ekonomiky, najmä v Eurozóne bude v najbližších rokoch poznačená novou legislatívou ale aj technologizáciou finančného sektora. Už dnes sa rokuje o zrýchlení medzinárodných platieb alebo zjednodušení platieb medzi rôznymi menami v Eurozóne. Tieto synergické efekty zmien majú posilniť finančný trh a prispieť ku zvýšeniu rastu Eurozóny aj cez väčšiu transparentnosť, a teda obnovenie dôvery vo finančné inštitúcie.

Medzi najdôležitejšie zmeny patrí prijatie smernice PSD 2, ktorá znamená prepojenie všetkých účtovných rozhraní klienta v jednom prehliadači a v jednom okne. Čo znamená, že bankové, investičné, poisťkové informácie si budeme môcť porovnať s inými. To otvára priestor nového trhu aj pre tretie strany a zvyšuje ochranu spotrebiteľa.⁵⁹

Podobné opatrenia prispajú ku zvýšeniu kvality a vyostreniu hospodárskej súťaže v odvetví. Nesmieme zabúdať ani na vývoj v Eurozóne v rámci demografie. To, že Európa starne je všeobecne prijímaný fakt, problémom sú dôsledky, akými sú menší počet pracujúcich, a teda aj nižšie príspevky do štátneho rozpočtu a sociálneho systému. Táto skutočnosť tlačí budúcich dôchodcov hľadať spôsoby na zabezpečenie si budúceho životného štandardu počas dôchodkového veku.

Tým pádom sa dostávame k otázke šetrenia, vplyvu inflácie ako aj zhodnocovania vkladov klientov. Na tieto otázky má odpovede finančný sektor, ktorý sa bude

---

⁵⁹ DELOITTEE. . 2018. London still world's top financial centre despite Brexit, says survey. [online]. 2018. [cit. 2018-04-07]. Dostupné na internete: <<https://www2.deloitte.com/sk/sk/pages/finance/articles/prilezitost-s-nazvom-psd-2.htm>>

spolupodieľať na vytvorení finančných predpokladov udržateľného sociálneho systému. Táto skutočnosť môže napomôcť zvýšeniu tlaku, a teda aj transparentnosti a opatrnejším transakciám s nižším rizikom, ale aj výnosom.

Nedostatok surovín a ničenie životného prostredia môže prispieť ku zvyšovaniu cien primárnych vstupov výroby, a teda potrebe recyklácie produktov a možno aj uhlíkovej dani pre výrobcov. V budúcnosti sa možno stretneme aj s úrokmi za zodpovedné pristupovanie k týmto výzvam zo strany spotrebiteľov, ktoré budú môcť byť zohľadnené pri viacerých produktoch finančného trhu aj pre zvýšenú kompatibilitu a synergiu vo finančnej identite klientov.

V posledných desaťročiach sa stretávame s výkyvmi počasia, ktoré prekračujú bežnú mieru frekvencie a devastačnej sily. Poistovne prepočítavajú a vyhodnocujú riziká spojené s týmito zmenami, ktoré často končia pri vytvorení nepoistných zón a vytvorení množstva výnimiek. V budúcnosti možno bude treba zodpovedať otázku, či je poistenie businessom, ktorý nemôže fungovať bez ziskovosti, alebo sociálnym balíčkom, ktorý je nutný pre základnú mieru istoty.

V neposlednom rade bude pred nami stále otázka daňových únikov a prania špinavých peňazí a s tým spojené financovanie terorizmu. Závažnosť sa týmto problémom prikladá najmä pri zložitosti situácie. Ak je prosperita, málokto sa zaoberá rozkrádaním, na druhej strane v čase nedostatku sa hľadajú intenzívne spôsoby ako im predísť. Nikto nechce nepokoje a rebéliu a práve tie sú často začiatkom reálnych krokov ku obmedzeniu týchto ilegálnych aktivít.

V rámci vypracovania práce sme sa zúčastnili aj stretnutia Slovensko - Rakúskej obchodnej komory, ktoré sa uskutočnilo 19.4.2018 na tému: Čo priniesla novela zákona o praní špinavých peňazí? Zmeny, ktoré Vás nepotešia. Ide dôsledok konkrétnych Európskych nariadení, ktoré rozoberáme vo výsledkoch práce.

Tieto nariadenia nám ukazujú snahu Európskej Únie obmedziť pranie špinavých peňazí a daňové úniky v čo najväčšej miere. Na druhej strane z negatívnych reakcií Slovenských podnikateľov sme usúdili, že prijaté legislatívne zmeny v rámci tejto problematiky nereflektujú ich možnosti a vytvárajú problémy v rámci administratívneho zabezpečenia zákonných povinností. Z toho vyplýva, že jednotlivé firmy síce formálne majú zodpovednosť preverovať, zdokumentovať a zabezpečiť ohlásenie podozrivých

operácií ako to odporúčajú aj opatrenia Svetovej finančnej akčnej skupiny, no v realite pre administratívnu záťaž budú nútené komplexne zákon naplniť, ale konkrétne sa mu vyhnúť, napríklad výmazom predmetu podnikania, pod ktorý spadá táto povinnosť.

Záver

Cieľom záverečnej práce bolo na základe teoretických východísk analyzovať a zhodnotiť finančný sektor EÚ z pohľadu úloh vyplývajúcich z prania špinavých peňazí, daňových únikov a nástrojov na ich elimináciu. V prvej kapitole sme sa venovali opisu súčasného stavu v zahraničí aj u nás a tieto zistenie sme následne rozpísali do konkrétnych dôsledkov vo vypracovaní práce. Základným prínos samotnej práce je v komentári ku jednotlivým legislatívnym uzneseniam a ich kritické zhodnotenie autorom, ktoré ponúkol v diskusii.

V prvej kapitole sme sa venovali poukázaniu na svetové a Európske štruktúry, ktoré boli vytvorené s cieľom zlepšenia koordinácie boja proti daňovým únikom a praniu špinavých peňazí. Medzi tieto zaradil Skupinu svetovej banky a jej súčasť, Kanceláriu Organizácie Spojených národov na boj proti organizovanému zločinu a obchodu s drogami, Svetovú finančnú akčnú pracovnú skupinu a Európske inštitúcie zaoberajúce sa týmito problémami.

V nasledujúcich častiach sme sa zaoberali problémom prania špinavých peňazí a legalizácie príjmov z trestnej činnosti z pohľadu príčin, ktoré napomáhajú ich vzniku a rozvoju. Poukázali sme na úlohu pokrízového manažmentu verejných dlhov a prijímanie reštriktívnych opatrení, ktoré zvýšili motiváciu a zároveň aj nasmerovali svetovú pozornosť na finančné prostriedky vytvorené ekonomikami ale alokované mimo nich, konkrétne vo svetových daňových rajoch. Ako príklad sme uviedli Panama Papers.

Vo výsledkoch sme ponúkli analýzu odporúčaní Svetovej finančnej akčnej skupiny a legislatívnych zmien v Európskom systéme finančného dohľadu. Z tých sme vyvodili zodpovednosť pre finančný sektor, jeho úlohy pri eliminovaní podobných aktivít a popísali sme principiálne trhliny, ktoré dovoľujú tieto ilegálne činy.

Medzi naše základne zistenia patrí, že v prípade Paname Papers sa dalo predísť väčšine trestných činov, keďže Svetová finančná akčná skupina vydala rady na ich elimináciu ešte v 90. rokoch 20. storočia, čiže tri desaťročia pred odhalením. Z tohto poznatku sme vyhodnotili niekoľko principiálnych trhlín finančného systému. Zaradili sme medzi ne zneužívanie bankového tajomstva na dosiahnutie individuálnych cieľov, kedy samotné inštitúcie túto výhodu využívajú na zakrývanie svojich strategických aliancií.

Ako ďalšiu trhlínu uvádzame ignorovanie medzinárodnej snahy o boj proti praniu špinavých peňazí a daňovým únikom. Týka sa to najmä krajín, ktoré nepotrebujú investovať do ľudského potenciálu, lebo na financovanie štátnych rozpočtov využívajú najmä príjmy z ťažby nerastných surovín, ktoré sú ovládané štátnymi monopolmi.

Predošlé tvrdenia sa zrkadlia v realite všeobecného morálneho úpadku finančných inštitúcií a apatii voči spoločenskej zodpovednosti. Tento fakt sme demonštrovali na základe vysokého počtu zahraničných pobočiek Mossack Fonseca, ktoré kooperovali v Európe a Číne s najväčším počtom klientov.

Riešenie tejto témy nám ukázalo negatívny dopad celosvetového prepojenia štátov cez finančné inštitúcie a nebezpečenstvá plynúce z jeho zneužitia v sociálnej a ekonomickej rovine. V prílohách práce sme zakomponovali zhrnutia zo stretnutia Slovensko - Rakúskej obchodnej komory, ktoré sa uskutočnilo 19.4.2018 na tému: Čo priniesla novela zákona o praní špinavých peňazí? Zmeny, ktoré Vás nepotešia. Ide dôsledok konkrétnych Európskych nariadení, ktoré rozoberáme vo výsledkoch práce.

Zdroje

1. DALIO R. 2018 Economic principles. [online]. 2018. [cit. 2018-04-05]. Dostupné na internete: <<http://economicprinciples.org/>>
2. THE WORLD BANK. 2018 What We Do. [online]. 2018. [cit. 2018-04-05]. Dostupné na internete: <<http://www.worldbank.org/en/about/what-we-do/>>
3. NBS. 2016 Svetová banka (SB). [online]. 2016. [cit. 2018-04-05]. Dostupné na internete: <<https://www.nbs.sk/sk/o-narodnej-banke/medzinarodne-vztahy/svetova-banka>>
4. THE WORLD BANK. 2018 Financial integrity. [online]. 2018. [cit. 2018-03-24]. Dostupné na internete: <<http://www.worldbank.org/en/topic/financialmarketintegrity>>
5. UNITED NATION OFFICE ON DRUG AND CRIME. 2018 UNODC on money-laundering and countering the financing of terrorism
6. . [online]. 2018. [cit. 2018-03-24]. Dostupné na internete: <<http://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/index.html?ref=menuaside>>
7. UNITED NATION OFFICE ON DRUG AND CRIME. 2018 United Nations Convention against Transnational Organized Crime and the Protocols Thereto
8. . [online]. 2018. [cit. 2018-03-24]. Dostupné na internete: <<http://www.unodc.org/unodc/en/organized-crime/intro/UNTOC.html>>
9. UNITED NATION OFFICE ON DRUG AND CRIME. 2018 United Nations Convention against Corruption. [online]. 2018. [cit. 2018-03-24]. Dostupné na internete: <<http://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/index.html?ref=menuaside>>
10. UNITED NATION OFFICE ON DRUG AND CRIME. 2018. UN Instruments and Other Relevant International Standards Money Laundering and Terrorist Financing
11. . [online]. 2018. [cit. 2018-03-24]. Dostupné na internete: <<http://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/Instruments-Standards.html?ref=menuaside>>
12. UNITED NATION OFFICE ON DRUG AND CRIME. 2018. Technical assistance againts money laundering
13. . [online]. 2018. [cit. 2018-03-24]. Dostupné na internete: <<http://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/technical-assistance.html?ref=menuaside>>

14. UNITED NATION OFFICE ON DRUG AND CRIME. 2018. Advisory services on money-laundering
15. . [online]. 2018. [cit. 2018-03-24]. Dostupné na internete: <<http://www.unodc.org/unodc/en/money-laundering/advisory-services.html>>
16. THE EUROPEAN BANKING AUTHORITY. 2018 The European Banking Authority at a glance
17. . [online]. 2018. [cit. 2018-03-31]. Dostupné na internete: <
18. <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1401372/EBA+AT+A+GLANCE.pdf/e8686db2-6390-4c52-ad06-bc8d24b7aeb5>>
19. EUROPEAN SECURITIES AND MARKET AUTHORITY. 2018 Board of appeal
20. . [online]. 2018. [cit. 2018-03-31]. Dostupné na internete: <<https://www.esma.europa.eu/about-esma/governance/board-appeal>>
21. EUROPEAN SECURITIES AND MARKET AUTHORITY. 2018. Credit Rating Agencies
22. . [online]. 2018. [cit. 2018-03-31]. Dostupné na internete: <<https://www.esma.europa.eu/supervision/credit-rating-agencies/supervision>>
23. EUROPEAN SECURITIES AND MARKET AUTHORITY. 2018. Central Counterparties and Trade Repositories
24. . [online]. 2018. [cit. 2018-03-31]. Dostupné na internete: <<https://www.esma.europa.eu/regulation/post-trading/central-counterparties-ccps>>
25. EUROPEAN BANKING AUTHORITY. 2018. Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism
26. . [online]. 2018. [cit. 2018-03-31]. Dostupné na internete: <<https://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/anti-money-laundering-and-e-money/-/activity-list/8WZ31mKHFmdo/more>>
27. EUROPEAN INSURANCE AND OCCUPATIONAL PENSIONS AUTHORITY. 2018. About EIOPA
28. . [online]. 2018. [cit. 2018-03-31]. Dostupné na internete: <<https://eiopa.europa.eu/about-eiopa>>
29. EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA. 2018. Bankový Dohľad
30. . [online]. 2018. [cit. 2018-03-31]. Dostupné na internete: <<https://www.bankingsupervision.europa.eu/about/ssmexplained/html/qh.sk.html>>

31. FINANCIAL ACTION TASK FORCE. 2018. What is Money Laundering?
32. . [online]. 2018. [cit. 2018-03-30]. Dostupné na internete: <<http://www.fatf-gafi.org/faq/moneylaundering/>>
33. UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME. 2018. Illicit money: how much is out there?
34. . [online]. 2018. [cit. 2018-03-30]. Dostupné na internete: <http://www.unodc.org/unodc/en/frontpage/2011/October/illicit-money_-how-much-is-out-there.html>
35. KALAVSKÁ M. 2013. Medzinárodné daňové úniky a daňové raje
36. . [online]. 2013. [cit. 2018-03-30]. Dostupné na internete: <https://is.bivs.cz/th/14248/bisk_m/DP-KOMPLET.pdf>
37. BLOOMBERG PURSUITS. 2013. Offshore tax havens in spotlight after 200 - year history
38. . [online]. 2013. [cit. 2018-03-30]. Dostupné na internete: <<https://www.bloomberg.com/news/articles/2013-05-03/offshore-tax-havens-in-spotlight-after-200-year-history>>
39. CITY OF LONDON. 2013. About us: The city of London
40. . [online]. 2013. [cit. 2018-03-30]. Dostupné na internete: <<https://www.cityoflondon.gov.uk/about-the-city/about-us/Pages/default.aspx>>
41. INVESTOPEDIA. 2018. Market Crashes: The Dotcom Crash (2000 - 2002)
42. . [online]. 2018. [cit. 2018-03-31]. Dostupné na internete: <<https://www.investopedia.com/features/crashes/crashes8.asp>>
43. THE BALANCE. 2018. Glass Steagall Act of 1933, Its Purpose and Repeal
44. . [online]. 2018. [cit. 2018-03-30]. Dostupné na internete: <<https://www.thebalance.com/glass-steagall-act-definition-purpose-and-repeal-3305850>>
45. EU OBSERVER. 2018. Greece and Slovenia lead on public spending cuts
46. . [online]. 2018. [cit. 2018-04-04]. Dostupné na internete: <<https://euobserver.com/news/129521>>
47. THE TELEGRAPH. 2018. EU orders Spain to re-write national budget, demanding more cuts
48. . [online]. 2018. [cit. 2018-04-04]. Dostupné na internete: <<https://www.telegraph.co.uk/finance/economics/11926834/Brussels-orders-Spain-to-re-write-national-budget-demanding-more-cuts.html>>

49. BBC. 2018. France cuts billions from public spending to meet EU limit
50. . [online]. 2018. [cit. 2018-04-04]. Dostupné na internete: <<http://www.bbc.com/news/world-europe-40569589>>
51. AKTUALITY. 2018. Francúzsky železničari protestujú proti Macronovej reforme
52. . [online]. 2018. [cit. 2018-04-04]. Dostupné na internete: <<https://www.aktuality.sk/clanok/577788/francuzski-zelezniciari-protestuju-proti-macronovej-reforme/>>
53. REUTERS. 2017. I'll tax rich Germans more, says SPD leader Schulz
54. . [online]. 2017. [cit. 2018-04-04]. Dostupné na internete: <<https://www.reuters.com/article/us-germany-election-spd-taxation/ill-tax-rich-germans-more-says-spd-leader-schulz-idUSKBN19A24A?%20il=0>>
55. THE GUARDIAN. 2014. France forced to drop 75% supertax after meagre returns
56. . [online]. 2014. [cit. 2018-04-04]. Dostupné na internete: <<https://www.theguardian.com/world/2014/dec/31/france-drops-75percent-supertax>>
57. CAPUTO & PARTNERS SWISS - BANKING - LAWYERS.COM. 2017. France forced to drop 75% supertax after meagre returns
58. . [online]. 2017. [cit. 2018-04-04]. Dostupné na internete: <<https://swiss-banking-lawyers.com/news/millionaire-escape-super-rich-leave-european-cities-move-to-switzerland/>>
59. EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA. 2014. Čo je inflácia. [online]. 2014. [cit. 2018-03-31]. Dostupné na internete: <<https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/hicp/html/index.sk.html>>
60. EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA. 2014. Ako funguje kvantitatívne uvoľňovanie?. [online]. 2014. [cit. 2018-03-31]. Dostupné na internete: <https://www.ecb.europa.eu/explainers/show-me/html/app_infographic.sk.html>
61. EURÓPSKA CENTRÁLNA BANKA. 2014. Čo je to inflácia. [online]. 2014. [cit. 2018-03-31]. Dostupné na internete: <<https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/hicp/html/index.sk.html>>
62. INTERNATIONAL CONSORTIUM OF INVESTIGATIVE JOURNALISTS. 2018. About the investigation - Panama Papers. [online]. 2018. [cit.

2018-04-05]. Dostupné na internete: <<https://www.icij.org/investigations/panama-papers/pages/panama-papers-about-the-investigation/>>

63. INTERNATIONAL CONSORTIUM OF INVESTIGATIVE JOURNALISTS. 2018. Explore the Panama Papers Key Figures. [online]. 2018. [cit. 2018-04-05]. Dostupné na internete: <<https://www.icij.org/investigations/panama-papers/explore-panama-papers-key-figures/>>

64. INTERNATIONAL CONSORTIUM OF INVESTIGATIVE JOURNALISTS. 2016. Iceland's Prime Minister Ducks Question But The Answer Catches Up With Him. [online]. 2016. [cit. 2018-04-05]. Dostupné na internete: <<https://www.icij.org/investigations/panama-papers/20160403-iceland-prime-minister/>>

65. INTERNATIONAL CONSORTIUM OF INVESTIGATIVE JOURNALISTS. 2016. Leak Ties Ethics Guru To Three Men Charged In FIFA Scandal. [online]. 2016. [cit. 2018-04-05]. Dostupné na internete: <<https://www.icij.org/investigations/panama-papers/20160403-ethics-fifa-scandal/>>

66. OBERMAYER, B. - OBERMAYER, F. 2017. Panama Papers. 1. vyd. Brno: Host - vydavatelství, s.r.o., 2017. 360 s. ISBN 978-80-7577-142-1, str. 58

67. OBERMAYER, B. - OBERMAYER, F. 2017. Panama Papers. 1. vyd. Brno: Host - vydavatelství, s.r.o., 2017. 360 s. ISBN 978-80-7577-142-1, str. 59

68. INTERNATIONAL CONSORTIUM OF INVESTIGATIVE JOURNALISTS. 2016. Law Firm's Files Include Dozens of Companies and people Blacklisted By U.S. Authorities. [online]. 2016. [cit. 2018-04-05]. Dostupné na internete: <<https://www.icij.org/investigations/panama-papers/20160404-sanctioned-blacklisted-offshore-clients/>>

69. ŠKODÁČKOVÁ, M. 2013. Postavenie a úloha dolára v medzinárodnom menovom systéme. [online]. 2013. [cit. 2018-04-05]. Dostupné na internete: <https://is.bivs.cz/th/21215/bivs_m/DP_Skodackova.pdf> str. 13

70. FINANCIAL ACTION TASK FORCE. 2018. International standards on combating money laundering and the financing of terrorism & proliferation. [online]. 2018. [cit. 2018-04-07]. Dostupné na internete: <<http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/recommendations/pdfs/FATF%20Recommendations%202012.pdf>>

71. EUROPEAN BANKING AUTHORITY. 2013. Guidelines on risk based supervision. [online]. 2013. [cit. 2018-04-07]. Dostupné na internete:

<<http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/anti-money-laundering-and-e-money/guidelines-on-risk-based-supervision/-/regulatory-activity/press-release;jsessionid=93B5BBB9556AC4ECE3598E79BC609372>>

72. JOINT GUIDELINES. 2016. Joint Guidelines - Risk-Based Supervision Guidelines. [online]. 2016. [cit. 2018-04-07]. Dostupné na internete: <https://esas-joint-committee.europa.eu/Publications/Guidelines/Final_RBSGL_for_publication_20161115.pdf>

73. EUROPEAN BANKING AUTHORITY. 2017. Joint Opinion on risks of money laundering and terrorist financing affecting the Union's financial sector. [online]. 2017. [cit. 2018-04-07]. Dostupné na internete: <<http://www.eba.europa.eu/documents/10180/1759750/ESAS+Joint+Opinion+on+the+risks+of+money+laundrying+and+terrorist+financing+affecting+the+Union%20%80%99s+financial+sector+%28JC-2017-07%29.pdf>>

74. EUROPEAN BANKING AUTHORITY. 2017. RTS on CCP to strengthen fight against financial crime. [online]. 2017. [cit. 2018-04-07]. Dostupné na internete: <<http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/anti-money-laundering-and-e-money/rts-on-ccp-to-strengthen-fight-against-financial-crime>>

75. EUROPEAN BANKING AUTHORITY. 2017. Guidelines to prevent transfers of funds can be abused for ML and TF. [online]. 2017. [cit. 2018-04-07]. Dostupné na internete: <<http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/anti-money-laundering-and-e-money/guidelines-to-prevent-transfers-of-funds-can-be-abused-for-ml-and-tf/-/regulatory-activity/press-release;jsessionid=D012CAC7E5A7D0FC3DC7177ABF334C63>>

76. EUROPEAN BANKING AUTHORITY. 2017. RTS on the implementation of group wide AML/CFT policies in third countries. [online]. 2017. [cit. 2018-04-07]. Dostupné na internete: <<http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/anti-money-laundering-and-e-money/rts-on-the-implementation-of-group-wide-aml/cft-policies-in-third-countries>>

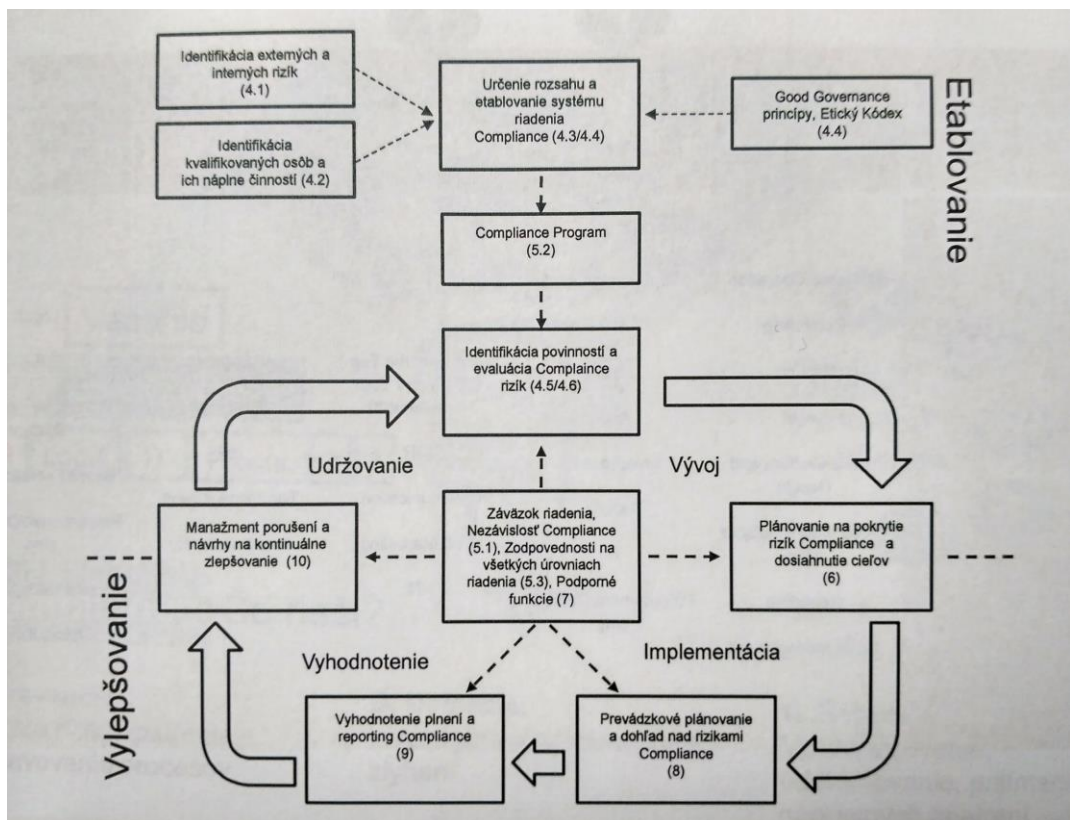
77. THE GUARDIAN. 2017. London still world's top financial centre despite Brexit, says survey. [online]. 2017. [cit. 2018-04-07]. Dostupné na internete: <<https://www.theguardian.com/business/2017/sep/11/london-financial-centre-brexit-frankfurt-dublin-new-york-donald-trump>>

78. DELOITTE. . 2018. London still world's top financial centre despite Brexit, says survey. [online]. 2018. [cit. 2018-04-07]. Dostupné na internete: <<https://www2.deloitte.com/sk/sk/pages/finance/articles/prilezitost-s-nazvom-psd-2.htm>>

Prílohy

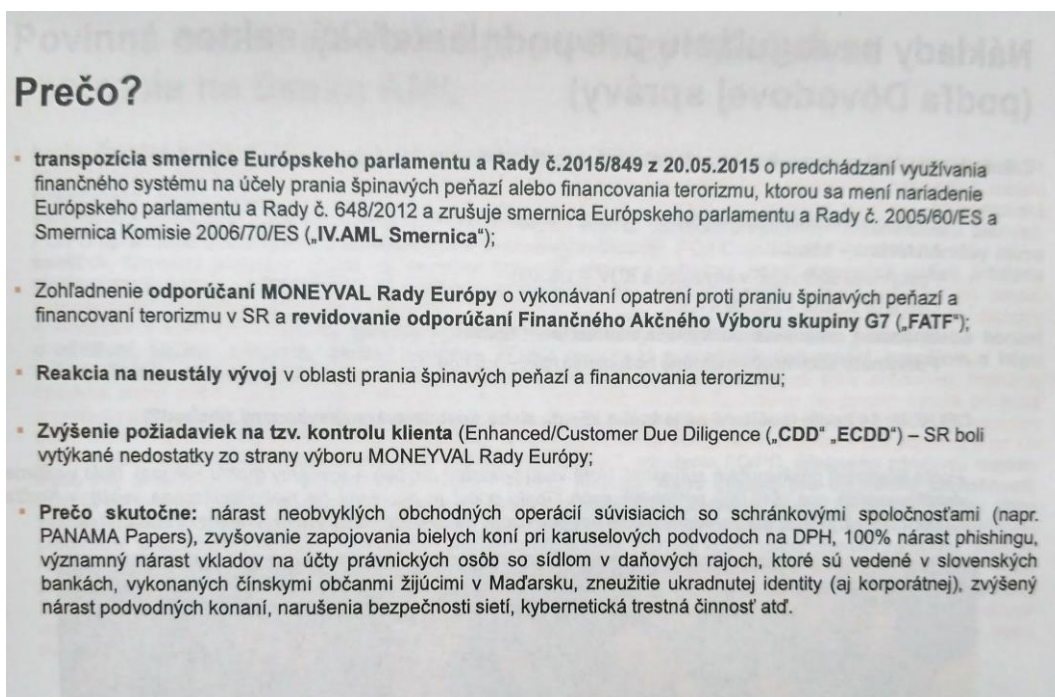
V tejto časti práce ponúkame najnovšie legislatívne zmeny v zákonoch Slovenskej republiky, ktoré sú priamou reakciou na prijaté Európske smernice spomínané v článku diplomovej práce. Na ich spracovanie sme použili podklady Slovensko Rakúskej obchodnej komory, ktoré nám boli poskytnuté počas pracovného stretnutia 19.4.2018 a spracované právnickou kanceláriou Ružička Csekés, ktorá sa venuje práve otázkami prania špinavých peňazí a ochrane proti daňovým únikom.

Príloha 1: **Schéma nastavenia ochrany proti praniu špinavých peňazí vo firemnom prostredí.**

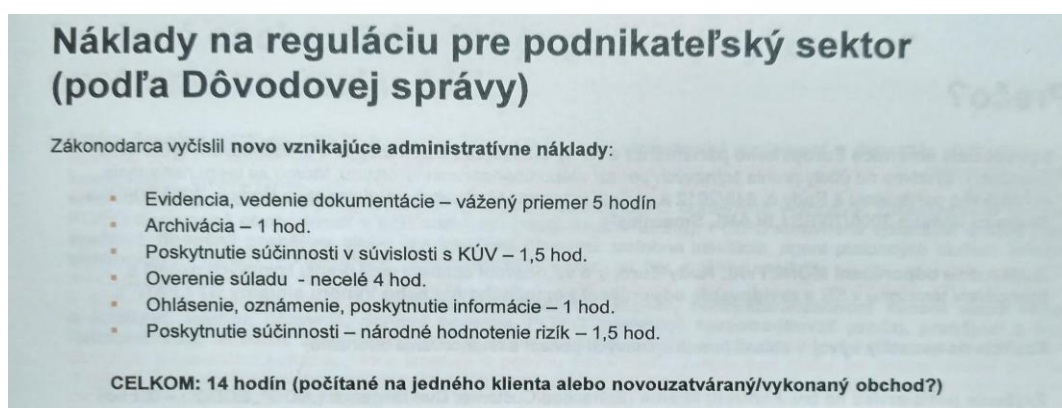
Prameň: Vlastné spracovanie podľa materiálov Slovensko Rakúskej obchodnej komory, ktoré nám boli poskytnuté počas pracovného stretnutia 19.4.2018 a spracované právnickou kanceláriou Ružička Csekés.

Príloha 2: **Prečo je téma prania špinavých peňazí relevantná pre podnikateľský sektor?**

Prameň: Vlastné spracovanie podľa materiálov Slovensko Rakúskej obchodnej komory, ktoré nám boli poskytnuté počas pracovného stretnutia 19.4.2018 a spracované právnickou kanceláriou Ružička Csekés.

Príloha 3:

Prameň: Vlastné spracovanie podľa materiálov Slovensko Rakúskej obchodnej komory, ktoré nám boli poskytnuté počas pracovného stretnutia 19.4.2018 a spracované právnickou kanceláriou Ružička Csekés.

Príloha 4: Základná starostlivosť o klienta

Základná starostlivosť (§10)

- **Základnú starostlivosť povinne vykonáva povinná osoba v nasledovných prípadoch:**
  - i. pri uzatváraní obchodného vzťahu,
  - ii. pri vykonaní príležitostného obchodu mimo obchodného vzťahu v hodnote najmenej 15 000 eur, a pri vykonaní príležitostného obchodu mimo obchodného vzťahu v hotovosti najmenej 10 000 eur, pričom nezáleží na tom, či je obchod vykonaný jednotlivito alebo ako viaceré na seba nadväzujúce obchody, ktoré sú alebo môžu byť prepojené,
  - iii. ak je podozrenie, že klient pripravuje alebo vykonáva neobvyklú obchodnú operáciu bez ohľadu na hodnotu obchodu,
  - iv. pri pochybnostiach o pravdivosti alebo úplnosti predtým získaných údajov potrebných na vykonanie starostlivosti vo vzťahu ku klientovi uvedených nižšie, alebo
  - v. ak ide o prevádzkovanie hazardnej hry pri obchode v hodnote najmenej 2 000 eur, pričom nezáleží na tom, či je obchod vykonaný jednotlivito alebo ako viaceré na seba nadväzujúce obchody, ktoré sú alebo môžu byť prepojené, alebo
  - vi. ak ide o výplatu zostatku zrušeného vkladu na doručiteľa.
  - vii. pri vykonávaní obchodu, ktorého hodnota dosiahne najmenej 1 000 eur, ak nejde o prípady vymenované vyššie.
- **Obligatórnymi náležitosťami základnej starostlivosti sú nasledovné úkony:**
  - identifikácia klienta a overenie jeho identifikácie,
  - identifikácia konečného užívateľa výhod a prijatie primeraných opatrení na overenie jeho identifikácie, vrátane opatrení na zistenie vlastníckej štruktúry a riadiacej štruktúry klienta, ktorý je právnickou osobou alebo združením majetku,
  - získanie informácií o účele a plánovanej povahe obchodu alebo obchodného vzťahu,
  - zistenie, či klient alebo konečný užívateľ výhod klienta je politicky exponovanou osobou alebo sankcionovanou osobou,
  - v závislosti od rizika legalizácie alebo financovania terorizmu zistenie pôvodu finančných prostriedkov alebo majetku pri obchode alebo obchodnom vzťahu,
  - zistenie, či klient koná vo vlastnom mene,
  - vykonávanie priebežného monitorovania obchodného vzťahu.

Prameň: Vlastné spracovanie podľa materiálov Slovensko Rakúskej obchodnej komory, ktoré nám boli poskytnuté počas pracovného stretnutia 19.4.2018 a spracované právnickou kanceláriou Ružička Csekes.

Príloha 5: Základná starostlivosť o klienta, časť 2

Základná starostlivosť (§10) – part 2

- Povinná osoba určí rozsah starostlivosti primerane s ohľadom na riziko;
- Pri posudzovaní rizika je povinná vyhodnotiť a zohľadniť rizikové faktory v rámci svojho hodnotenia rizík (§20a);
- Riziko je nevyhnutné posudzovať vo vzťahu k:
  - Klientovi;
  - Druhu obchodu/obchodného vzťahu;
  - Konkrétneho obchodu.
- Pri kontrole je povinnosť preukázať, že rozsah starostlivosti vo vzťahu ku klientovi je primeraný v závislosti od rizika (!);
- Povinná osoba **overuje** platnosť a úplnosť identifikačných údajov a informácií v závislosti od stanoveného rizika aj počas obchodného vzťahu a **zaznamenáva zmeny**.

Prameň: Vlastné spracovanie podľa materiálov Slovensko Rakúskej obchodnej komory, ktoré nám boli poskytnuté počas pracovného stretnutia 19.4.2018 a spracované právnickou kanceláriou Ružička Csekes.

Príloha 6: Zjednodušená starostlivosť o klienta

Zjednodušená starostlivosť (§11)

- Ak sa neaplikuje nižšie uvedené, automaticky ide o základnú/zvýšenú starostlivosť!
- Iba ak je klientom: banka, finančná inštitúcia z EÚ alebo z EHS (z tretieho štátu iba za stanovených podmienok (§11 ods. 1 písm. b)), PO, ktorej cenné papiere sú obchodovateľné na regulovanom trhu EÚ, alebo spoločnosť, ktorá pôsobí na území tretieho štátu iba za stanovených podmienok (§11 ods. 1 písm. c)), subjekt verejnej správy, orgán verejnej moci iba za stanovených podmienok (§11 ods. 1 písm. f)) alebo v rozsahu identifikácie a overenia identifikácie KÚV, ak spoločný účet spravuje notár alebo advokát z EÚ/tretí štát iba za stanovených podmienok (§11 ods. 1 písm. d));
- Pri uzatváraní zmluvy o životnom poistení (s výškou poistného do 1.000 EUR, jednorazové poistné do 2.500 EUR), zmluvy o starobnom dôchodkovom sporení s dôchodcovskou správcovskou spoločnosťou zapísanou do registra, pri účastníckej zmluve a zamestnávateľskej zmluve s doplnkovou dôchodcovskou spoločnosťou,
- Pri druhoch obchodu s nízkym rizikom legalizácie alebo financovania terorizmu (hodnotenie rizík § 20a), kde existuje **súčasne**: (i) písomná forma zmluvy, (ii) platby sa uskutočňujú výhradne prostredníctvom účtu vedeného na meno klienta v banke (iii) druh obchodu ani platba nie sú anonymné (iv) hodnota obchodu nepresahuje EUR 15.000, (v) výnos z obchodu nemožno realizovať v prospech tretej strany a (v) druh obchodu umožňuje investovanie do finančných aktív alebo pohľadávok vrátane poistenia alebo iného druhu podmienených pohľadávok a výnosy je možné realizovať iba v dlhodobej časovej lehote, druh obchodu nie je použitý ako zábezpeka, neumožňujú sa zrýchlené platby a nie je možné odstúpenie ani predčasné ukončenie zmluvného vzťahu.
- Povinná osoba je v takom prípade **povinná vykonať identifikáciu klienta a overiť či nejde o neobvyklú obchodnú operáciu a potvrdiť, že ide o zjednodušenú starostlivosť formou špecifického záznamu.**

Prameň: Vlastné spracovanie podľa materiálov Slovensko Rakúskej obchodnej komory, ktoré nám boli poskytnuté počas pracovného stretnutia 19.4.2018 a spracované právnickou kanceláriou Ružička Csekes.

Príloha 7: Zvýšená starostlivosť o klienta

Zvýšená starostlivosť (§ 12)

- **Zvýšená starostlivosť, vždy v prípadoch s vyšším rizikom legalizácie (t.j. ak nejde o zjednodušenú/základnú starostlivosť);**
- pri cezhraničnom korešpondenčnom vzťahu banky a finančnej inštitúcie s partnerskou inštitúciou z tretieho štátu;
- pri obchode alebo obchodnom vzťahu s politicky exponovanou osobou alebo osobou usadenou v krajine, ktorú komisia určila za vysokorizikovú;
- v rozsahu (u PEP tieto povinnosti pretrvávajú aj 12 mesiacov od skončenia funkcie, ak nie je identifikované vyššie riziko):
  - získanie súhlasu na obchod od štatutára klienta alebo osoby zodpovednej u klienta za AML politiku pred uzatvorením obchodu;
  - zistenie pôvodu majetku a pôvodu finančných prostriedkov;
  - priebežné monitorovanie obchodného vzťahu;
  - informovanie štatutárneho orgánu alebo osoby zodpovednej u klienta za AML politiku pred vyplatením výnosu z poistnej zmluvy;
- v prípadoch, ak klient nie je fyzicky prítomný na účely identifikácie a overenia identifikácie v rozsahu:
  - vykonanie identifikácie klienta prostredníctvom ďalších dokumentov, údajov a informácií a vykonanie ďalších opatrení na overenie alebo potvrdenie predložených dokumentov;
  - vyžiadanie písomného potvrdenia od banky (aj zahraničnej), že je klient jej klientom **alebo** zabezpečenie prvej platby prostredníctvom účtu vedeného na meno klienta (povinnosť zálohy?);

Prameň: Vlastné spracovanie podľa materiálov Slovensko Rakúskej obchodnej komory, ktoré nám boli poskytnuté počas pracovného stretnutia 19.4.2018 a spracované právnickou kanceláriou Ružička Csekes.